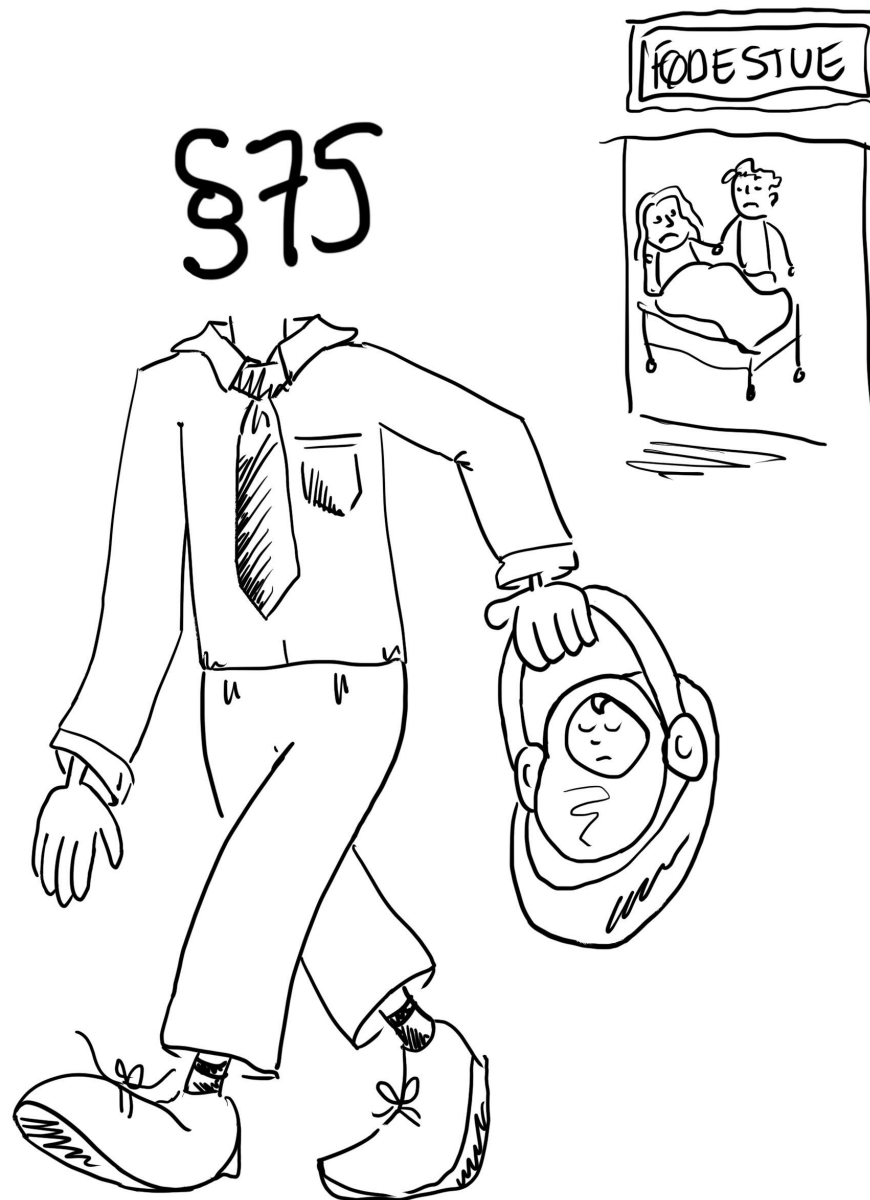

AKUT ANBRINGELSE

MED SÆRLIGT FOKUS PÅ NYFØDTE

Louise Ottosen
Studienr. 20143527

Kandidatspeciale 2020
Jura, Aalborg Universitet
Vejleder: Trine Schultz

Abstract

The purpose of this thesis is to examine the criteria's that must be fulfilled prior to initiate an emergency placement. The thesis focuses in particular on emergency placements of the Newborn child and the assessment of, when the child's immediate need cannot await submission to the Children and Youth Committee.

An emergency placement is undoubtedly a radical measure, that is often made on an incomplete basis of information, as a result of the urgency of the matter. The legal basis for emergency placement is found in the social services act section 75. Before arriving at a decision about emergency placement, three supreme conditions must be met. The formal basis and procedure must be fulfilled, there must be a basis for a compulsory placement in accordance with section 58, and in addition to this the child's need must be so immediate that it cannot await an ordinary meeting in the Children and Youth Committee.

The initial section of the thesis contains a description of the regulation concerning compulsory placement of children, among whom the procedural rules and legal rights for the children and parents. This section will also include a description of the international commitments that Denmark must be in compliance with. The subsequent section describes and analyze the applicable law concerning emergency placements. This section is followed by a section focusing on the emergency placement of the newborn child, including a thorough analysis of the newborn child's immediate needs. In conclusion the thesis contains a *de lege feranda* discussion relation to the legal basis of emergency placements in Danish law.

First and fore most it must be concluded, that it will always be a specific assessment of the circumstances, whether the child in question has an immediate need to be separated from its parents. It can be deduced, that there can only be made a ruling on emergency placement under exceptional circumstances. For example, under suspicion of violence, abuse or serious neglect. But also, situations where the parents are psychologically unstable, self-harming or threatening to go to ground.

Based on the National Social Appeals Board articles and EMD-practice it can be concluded, that there is a severe emphasis on the municipalities ability to document, that the parents are unable to care for their child even with extensive support until the conduction of a meeting in the Danish children and youth committees. The proportionality concept must be fulfilled otherwise the verdict will be seen as invalid and furthermore in violation of EMRK art. 8.

Emergency placement of a newborn child is a special complex of problems. It can be concluded, that the emergency placement of a newborn child immediately after birth, requires extraordinarily compelling reasons. Furthermore, it can be concluded that the hospital is considered a safe place to be for the newborn child due to the fact that the child and mother can be monitored.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	3
2. Problemformulering	4
3. Afgrænsning	5
4. Metode og specialets opbygning	6
4.1 Metode og kildeovervejelser.....	6
4.2 Specialets opbygning.....	7
5. Formålsbestemmelsen - servicelovens § 46	9
6. Tvangsanbringelse af børn og unge	10
6.1 Anbringelse uden samtykke - servicelovens § 58.....	10
6.1.1 Anbringelsesgrundlaget.....	10
6.1.2 De processuelle regler – herunder sagens oplysningsgrundlag	12
6.1.3 Retssikkerhedsgarantier ved anbringelse uden samtykke	14
6.2 Internationale forpligtelser	15
6.2.1 EMRK art. 8.....	16
6.2.2 FN’s børnekonvention	17
7. Akut tvangsanbringelse af børn og unge	19
7.1 Børn og unge-udvalgets sammensætning.....	19
7.2 Anvendelsesområdet for servicelovens § 75	20
7.1.1 Det formelle grundlag	21
7.1.2 Øjeblikkelige behov	24
7.3 Delkonklusion.....	27
8. Akut tvangsanbringelse af nyfødte	29
8.1 Vordende forældre.....	30
8.2 Det nyfødte barns øjeblikkelige behov.....	32
8.2.1 Ankestyrelsens praksis	32
8.2.2 Ankestyrelsens artikler	33
8.2.3 Sammenfatning	38
8.3 Praksis fra EMD	39
8.3.1 K. and T. v. Finland, no. 25702/94	40
8.3.2 P., C., and S. v. United Kingdom, no. 56547/00	44
8.3.3 Sammenfatning	46
8.4 Ankestyrelsens rapport om kommunernes praksis.....	47
9. Konklusion	49
10. Retssikkerheden – retspolitiske overvejelser	52
10.1 Kompetencen efter serviceloven § 75.....	52
10.2 Godkendelses- og klagesystemet	54
12. Litteraturliste	56

1. Indledning

”Jeg vil altid stå på børnenes side.” sådan sagde Danmarks statsminister Mette Frederiksen i sin nytårstale 1. januar 2020, hvor hun for alvor satte udsatte børn og unge på dagsordenen, og blandt andet udtrykte et ønske om, at flere udsatte børn skal anbringes, tidligere end i dag. De seneste år er der set en stigning i antallet af afgørelser om anbringelse uden samtykke samtidig med, at der generelt set anbringes færre børn.¹ Forklaringen herpå er ikke entydig, men ifølge Ankestyrelsens rapport kan en baggrund for stigningen blandt andet være et øget fokus på at anbringe børn tidligere og en modvilje fra forældrene til at give samtykke ved anbringelse af de helt små børn.² Med Statsministerens mål om at anbringe flere børn tidligere og en klar besked om, at nogle forældre i dag gives for mange chancer³, lægges der yderligere an til flere anbringelser uden samtykke, og dermed muligvis også flere akutte anbringelser. Det er derfor særligt vigtigt, at der er fokus på, at afgørelserne er af høj kvalitet, og at retssikkerheden bevares.

En tvangsanbringelse af et barn er en af de mest indgribende foranstaltninger, som en offentlig myndighed kan foretage. Der stilles som følge af indgrebets karakter store krav til sagens oplysning, herunder udarbejdelse af børnefaglig undersøgelse samt handleplan. Serviceloven⁴ indeholder desuden særlige retssikkerhedsgarantier, som skal overholdes og en afgørelse om tvangsanbringelse træffes af børn og unge-udvalget ved kvalificeret flertal. Oplysning af sagen, er en proces der tager tid, uanset hvor effektiv kommunen er. I sager, hvor denne tid er afgørende for, om barnet lider skade, er det nødvendigt, at der er mulighed for at gribe ind akut og træffe en afgørelse om anbringelse af barnet på et i nogle tilfælde mindre oplyst grundlag end ved en ordinær tvangsanbringelse.

Når barnets øjeblikkelige behov ikke kan afvente et ordinært møde i børn og unge-udvalget, kan formanden for udvalget træffe en foreløbig afgørelse om akut anbringelse uden samtykke. Hjemlen hertil findes i servicelovens § 75. Ved en akut anbringelse intensiveres indgrebet, idet retssikkerhedsgarantier og processuelle regler, som ellers sikre særligt forældrenes retssikkerhed, sættes på standby til fordel for barnets øjeblikkelige behov.

---

¹ Anbringelser uden samtykke, Ankestyrelsen, nov. 2019, s. 5

² Anbringelser uden samtykke, Ankestyrelsen, nov. 2019, s. 8 og 28

³ ” Men i dag får nogle forældre for mange chancer. Måske i den bedste mening.”, citat fra Statsminister Mette Frederiksens nytårstale 1. januar 2020

⁴ Lov om socialservice, LBK nr. 798 af 7. august 2019, herefter serviceloven

I perioden fra 2016 til 2018 behandlede Ankestyrelsen 229 klager over formandsafgørelser vedrørende anbringelse uden samtykke. Kun 48 procent af disse blev stadfæstet. Til sammenligning stadfæstede Ankestyrelsen i samme periode 96 procent af børn og unge-udvalgets afgørelser om tvangsanbringelse efter servicelovens § 58.⁵ Den lave stadfæstelses-procent indikerer, at kommunernes praksis ikke stemmer overens med Ankestyrelsens fortolkning af gældende ret. Ifølge Ankestyrelsen giver særligt akut anbringelse af nyfødte anledning til problemer i praksis, og det er særligt betingelsen om, at der skal foreligge et øjeblikkeligt behov hos barnet, som ikke har været opfyldt i formandsafgørelserne truffet i kommunerne.⁶

Når der er tale om akut anbringelse af et nyfødt barn, måske direkte fra fødegangen, er det svært at forestille sig noget mere indgribende. Forældrene får ikke mulighed for at vise, om de rent faktisk evner at tage vare på det nyfødte barn, og samtidig bliver det nyfødte barn frataget den tidlige nære tilknytning til sine forældre. På den anden side kan dage være afgørende i forhold til barnets udvikling, og en akut anbringelse kan være nødvendig. Akut anbringelse af nyfødte er således en helt særlig problematik, som giver anledning til specialets problemformulering.

2. Problemformulering

Formålet med dette speciale er at belyse retstillingen vedrørende akutte tvangsanbringelser med særligt fokus på akut tvangsanbringelse af nyfødte. Dette leder til følgende problemformulering:

Hvornår foreligger der et sådant øjeblikkeligt behov for barnet, at der kan træffes beslutning om akut tvangsanbringelse efter servicelovens § 75, og er der særlige forhold, der gør sig gældende, når der er tale om akut tvangsanbringelse af nyfødte?

---

⁵ Anbringelser uden samtykke, Ankestyrelsen, nov. 2019, s. 17

⁶ Anbringelser fra fødegangen er en indgribende foranstaltning, Nyt fra ankestyrelsen, nr. 6, 2019

3. Afgrænsning

Dette speciale beskæftiger sig med foreløbige formandsafgørelser om akut anbringelse uden samtykke efter servicelovens § 75. En sådan afgørelse betegnes i specialet, som en *formandsafgørelse*. Specialet omhandler ikke akutte anbringelser, hvor forældrene og den unge over 15 år giver samtykke hertil.

Formanden for børn og unge-udvalget har ifølge § 75 kompetence til at træffe foreløbige afgørelser vedrørende flere forskellige foranstaltninger. Disse øvrige foranstaltninger behandles ikke i dette speciale. Direktøren for Ankestyrelsen har desuden samme beføjelser som formanden, og har således kompetence til af egen drift at træffe afgørelse om akut tvangsanbringelse jf. servicelovens § 75, stk. 5. Ankestyrelsens kompetence behandles ligeledes ikke.

Af hensyn til specialets omfang vil det ikke indeholde en dybdegående analyse af servicelovens § 58, som omhandler anbringelse uden samtykke. Der redegøres dog kort for de relevante materielle og processuelle betingelser, som følger af bestemmelsen.

Specialet har fokus på nyfødte børn, som anbringes akut ved en formandsafgørelse kort efter fødslen, men indeholder samtidig en kortere analyse af det generelle anvendelsesområde for akut anbringelse ved formandsafgørelse.

Da specialet har fokus på akut anbringelse af nyfødte børn, vil det ikke indeholde en analyse af barnets selvstændige processuelle rettigheder, idet det nyfødte barn ikke kan benytte sig heraf.

4. Metode og specialets opbygning

4.1 Metode og kildeovervejelser

Dette speciale vil ved hjælp af den retsdogmatiske metode forsøge at analysere og beskrive gældende ret i henhold til specialets problemformulering. Der tages udgangspunkt i serviceloven, som udgør en primær retskilde. Ved fortolkning af loven anvendes primært ordlydsfortolkning suppleret af formålsfortolkningen. Lovens forarbejder vil inddrages, idet de udgør et særligt fortolkningsbidrag, da de ofte er mere detaljerede og forklarende end selve lovteksten.⁷

Specialet vil desuden inddrage praksis fra Ankestyrelsen. Det bemærkes, at der på tidspunktet for udarbejdelsen af specialet ikke er offentliggjort retspraksis på området. Ankestyrelsens afgørelser har ikke samme retskildeværdi, som praksis fra domstolene. Dette skyldes, at administrativ praksis ikke er bindende for domstolene, som kan vælge at anlægge en anden fortolkning af gældende ret end Ankestyrelsen. Administrativ praksis er dog en bindende retskilde i forvaltningen, som borgeren kan støtte ret på.⁸ Ankestyrelsen offentliggør principielle afgørelser inden for de forskellige områder som principmeddelelser. Disse udgør en rettesnor for myndighederne ved senere afgørelser, og forvaltningen skal derfor rette sig efter dem, når de afgør tilsvarende sager.⁹

Offentliggjort administrativ praksis fra Ankestyrelsen er begrænset, og kun en enkelt principmeddelelse omhandler specialets problemformulering om fortolkningen af barnets øjeblikkelige behov. Ankestyrelsen har dog imidlertid udgivet to artikler vedrørende emnet samt en anbringelsesguide og en rapport om kommunernes praksis for anbringelser. Særligt Ankestyrelsens nyeste artikel fra 2019 anvendes i specialet, idet den specifikt omhandler specialets problemformulering og anses for Ankestyrelsens fortolkning af gældende ret.

Vejledning vedrørende særlig støtte til børn og unge og deres familier anvendes enkelte steder i projektet. Det er væsentligt at bemærke, at vejledningen ikke er bindende for hverken borgerne eller myndighederne, idet formålet med vejledninger udelukkende er at vejlede om praksis og lovgivningen på forskellige områder. Kommunerne vil dog ofte tage udgangspunkt heri, hvorfor den spiller en stor rolle i praksis.¹⁰

---

⁷ Andersen, Socialforvaltningsret, s. 76 ff.

⁸ Munk-Hansen, Retsvidenskabsteori, s. 340

⁹ Ankestyrelsens hjemmeside, Hvad er en principmeddelelse og en principafgørelse?

¹⁰ Andersen, Socialforvaltningsret, s. 40

Da myndighederne skal fortolke de danske regler i overensstemmelse med de internationale forpligtelser, anses disse at spille en væsentlig rolle i fortolkningen af gældende ret.¹¹ Specialet inddrager således FN's børnekonvention, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention¹² samt praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol¹³. FN's børnekonvention er ratificeret, men ikke inkorporeret i dansk ret. Dansk ret følger en dualistisk tilgang til folkeretten, hvorefter dansk ret og internationalret er to adskilte retssystemer. En ikke-inkorporeret konvention er således ikke umiddelbart en del af dansk ret, men kan påberåbes for de danske domstole, som i praksis også vil tage stilling til, hvorvidt der er sket en overtrædelse af de internationale bestemmelser.¹⁴ EMRK blev ratificeret af Danmark i 1953 og inkorporeret i 1992¹⁵, og er således en del af dansk ret, hvorfor myndighederne skal leve op til bestemmelserne heri, og nyere lovgivning ikke må være i strid hermed. Inkorporeringen anses at omfatte EMRK med det indhold, som til enhver tid følger af EMD-praksis. Undtaget herfra er dog tilfælde, hvor lovgiver bevidst har ønsket at fravige EMRK.¹⁶

Specialet indeholder afslutningsvist en retspolitisk diskussion, som tager udgangspunkt i en rapport udgivet af Justitia i år 2018. Justitia er en uafhængig juridisk tænketank, som har fokus på retssikkerhed og frihedsrettigheder.¹⁷

Som følge af COVID-19 og den dermed begrænsede adgang til offentlige biblioteker er enkelte af de litterære kilder, som er anvendt i dette metodeafsnit, ikke nyeste udgave.

4.2 Specialets opbygning

Første del af specialet, afsnit 5-6, indeholder en beskrivelse af gældende ret vedrørende tvangsanbringelse af børn, herunder de processuelle regler og retssikkerhedsgarantier, samt de internationale forpligtelser.

Dernæst følger i afsnit 7 en beskrivelse og analyse af gældende ret for akut anbringelse uden samtykke efter servicelovens § 75. Fokus i dette afsnit er på bestemmelsens generelle indhold,

---

¹¹ Andersen, Socialforvaltningsret, s. 86

¹² Herefter EMRK

¹³ Herefter EMD

¹⁴ Schultz, Mørk, Hartoft, Children's Rights – The Convention of the Rights of the Child in Danish Law, s. 36

¹⁵ Lovbekendtgørelse nr. 750 af 19. oktober 1998

¹⁶ Elo Rytter, Individets grundlæggende rettigheder, s. 54-55

¹⁷ Tvangsanbringelser – retssikkerhed i en kompliceret beslutningsproces, Justitia, 2018, s. 2

herunder særligt de processuelle regler. Afsnittet indeholder desuden en analyse af barnets øjeblikkelige behov ud fra et generelt perspektiv.

Afsnit 8 indeholder en analyse og beskrivelse af gældende ret vedrørende akut anbringelse uden samtykke af nyfødte, herunder en dybdegående analyse af det nyfødte barns øjeblikkelige behov. Dette afsnit inddrager loven, praksis fra Ankestyrelsen, Ankestyrelsens artikler og undersøgelse samt praksis fra EMD. Afsnittet efterfølges af en konklusion i afsnit 9.

Afslutningsvist vil specialets afsnit 10 udgøre et retspolitisk afsnit – de lege feranda. Afsnittet vil indeholde retspolitiske overvejelser vedrørende kompetencen efter servicelovens § 75 samt godkendelses- og klagesystemet for bestemmelsen.

5. Formålsbestemmelsen - servicelovens § 46

De overordnede hensyn og målsætninger til kapitel 11 i serviceloven om særlig støtte til børn og unge fremgår af servicelovens § 46. Formålsbestemmelsen sætter rammen for, hvilke overordnede forhold og hensyn, der skal lægges vægt på, når der træffes en beslutning om særlig støtte til et barn.

Formålsbestemmelsens indhold blev senest revideret og præciseret ved barnets reform i 2011 med et formål fra lovgivers side om, at signalere vigtigheden af at støtten til børn og unge iværksættes med et klart formål for øje. Helt overordnet følger det af servicelovens § 46, stk. 1, 1. pkt., at støtten skal sikre, at barnet opnår de samme muligheder for personlig udvikling, sundhed og selvstændigt voksenliv som deres jævnaldrene. Det blev ved lovændringen tilføjet, at støtten skal ydes med henblik på at sikre barnets bedste, og der blev indsat 5 konkrete opmærksomhedspunkter, som anses for at være centrale i barnets udvikling. Indsatsen skal således have fokus på kontinuitet i barnets opvækstvilkår og omsorgsrelationer, personlige udvikling, skolegang, sundhed og trivsel samt forberedelse til voksenlivet.¹⁸ Begrebet ”barnets bedste” udspringer fra FN’s børnekonvention og uddybes i afsnit 6.2. Folketingets Ombudsmand har udtalt, at begrebet i det store hele handler om, at barnets interesser prioriteres forud for forældrenes.¹⁹

Det fremgår af servicelovens § 46, stk. 2, at støtten skal være helhedsorienteret og iværksættes så tidligt som muligt, således at problemerne så vidt muligt kan forebygges og afhjælpes i hjemmet eller i det nære miljø. Ifølge lovforarbejderne må støtten ydes så tidligt som muligt ud fra en opfattelse af, at en tidlig indsat i en del tilfælde vil kunne hindre et u hensigtsmæssigt udviklingsforløb hos barnet.²⁰

Støtten skal tage udgangspunkt i barnets egne ressourcer og barnets synspunkter skal inddrages med passende vægt i overensstemmelse med alder og modenhed. Derudover skal barnets problemer så vidt muligt løses i samarbejde med familien eller med dennes medvirken jf. servicelovens § 46, stk. 3. Heri lægger ifølge forarbejderne et ønske om så vidt muligt at bevare familieenheden, og såfremt dette ikke er muligt stilles der krav om, at foranstaltningens baggrund, formål og indhold tydeliggøres for parterne. Det er dermed fra lovgivers side forsøgt understreget, at de tvangsmæssige foranstaltninger kræver en særlig opmærksomhed og omhyggelighed.²¹

---

¹⁸ L 178 (2009-10), alm. bem. Pkt. 3.1.1.3

¹⁹ Hartoft, Magtanvendelse overfor anbragte børn og unge, s. 143

²⁰ L 229 (1997-98), bem. Til § 30.

²¹ L 229, bem. til § 30

6. Tvangsanbringelse af børn og unge

Dette afsnit indeholder en kort redegørelse af servicelovens regler om anbringelse uden samtykke samt de retssikkerhedsgarantier som forældrene og barnet har i forbindelse med en sådan afgørelse om anbringelse uden samtykke. Derudover indeholder afsnittet en præsentation og analyse af de menneskeretlige og EU-retlige bestemmelser, som er relevante i sager om tvangsanbringelse.

6.1 Anbringelse uden samtykke - servicelovens § 58

Når forældrene eller barnet over 15 år ikke vil give samtykke til en anbringelse uden for hjemmet, kan børn og unge-udvalget træffe afgørelse om anbringelse uden samtykke jf. servicelovens § 52, stk. 3, nr. 7.

Hjemlen til at træffe afgørelse om en anbringelse uden samtykke findes i servicelovens § 58. En afgørelse om anbringelse efter § 58 betegnes i det følgende som en *tvangsanbringelse*.

6.1.1 Anbringelsesgrundlaget

Det er en betingelse for, at der kan ske tvangsanbringelse efter servicelovens § 58, at anbringelsesgrundlaget er til stede, og at det materielle kriterium dermed er opfyldt.

Ifølge servicelovens § 58, stk. 1, 1. pkt. er det først og fremmest en betingelse for, at der kan træffes afgørelse om tvangsanbringelse, at der er "*en åbenbar risiko for, at barnets eller den unges sundhed eller udvikling lider alvorlig skade*". Dette er det centrale kriterium for, at der kan træffes en afgørelse om tvangsanbringelse.

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at det er væsentligt af hensyn til beskyttelsen af barnet, at der gribes ind i rette tid inden barnet er skadet i en sådan grad, at det ikke kan hjælpes. Det er således tilstrækkeligt, at der er *åbenbar risiko* for, at barnets sundhed eller udvikling vil lide alvorlig skade, og dermed ikke en betingelse, at der forud for anbringelsen kan konstateres alvorlig skade på barnet. Der kan således eksempelvis foreligge en *åbenbar risiko* for barnets sundhed og udvikling, såfremt det på baggrund af forældrenes adfærd over for ældre søskende, kan fastslås, at de ikke kan tage vare på barnet.²²

---

²² L 229 – bem. til § 40

Begrebet ”sundhed” skal ifølge forarbejderne forstås som barnets almentilstand. Det omfatter således ikke blot barnets helbredsmæssige forhold, men også andre forhold, som kan have betydning for barnets trivsel. Ordlyden af bestemmelsen angiver desuden, at det ikke blot er barnets øjeblikkelige tilstand, der skal inddrages, men også barnets fremtidige opvækstbetingelser.

Bestemmelsen opregner 4 situationer, som kan danne grundlag for en tvangsanbringelse: 1) *utilstrækkelig omsorg for eller behandling af barnet eller den unge*, 2) *overgreb, som barnet eller den unge har været udsat for*, 3) *misbrugsproblemer, kriminell adfærd eller andre svære sociale vanskeligheder hos barnet eller den unge* eller 4) *andre adfærds- eller tilpasningsproblemer hos barnet eller den unge*. Formålet med den udtømmende opregning i bestemmelsens stk. 1, nr. 1-4 er at beskrive de forhold i hjemmet, som kan begrunde en tvangsanbringelse. Hermed gives en uddybning af de forhold, som kan give anledning til en tvangsanbringelse. Samtidig indebærer opregningen, at der stilles krav om, at kommunen udtrykkeligt må angive baggrunden for anbringelsen, hvilket sikrer en udførlig begrundelse for afgørelsen.

De opregnede forhold danner som udgangspunkt ikke i sig selv grundlag for en tvangsanbringelse, men det er derimod afgørende, hvilken indflydelse forholdet har på det pågældende barn. Der kan således kun træffes afgørelse om tvangsanbringelse, såfremt forholdet medfører en åbenbar risiko for alvorlig skade på barnets sundhed eller udvikling.²³

Problemerne kan ikke løses i hjemmet

Udover at der skal være tale om en åbenbar risiko for alvorlig skade på barnets sundhed eller udvikling, er det en betingelse, at problemet ikke kan løses i hjemmet.

Med ordene ”begrundet formodning” stilles der ikke krav om, at problemerne er forsøgt løst ved alternative foranstaltninger, men det skal kunne godtgøres, at det ikke er muligt at løse problemerne i hjemmet. Spørgsmålet er tæt knyttet til proportionalitetsprincippet, hvorefter udgangspunktet er, at der skal anvendes den mindst indgribende, men dog tilstrækkelige, indsats.²⁴

---

²³ L 229 – bem. til § 40

²⁴ Akut anbringelse af nyfødte, Schultz og Hartoft, s. 72

Det faktum, at der ikke stilles krav om, at der er forsøgt iværksat foranstaltninger i hjemmet, har særligt betydning i forhold til de helt små børn. Der kan således gribes ind tidligere, idet det ikke er nødvendigt at iværksætte foranstaltninger i hjemmet, som på forhånd vurderes, ikke vil have en tilstrækkelig effekt. Et eksempel kan være et barn med ældre søskende, hvor de ældre søskende allerede er anbragt uden for hjemmet. Såfremt forældrenes forhold ikke har ændret sig, og der ud fra de foreliggende oplysninger ikke vil være tilstrækkeligt med støtte i hjemmet, vil der foreligge en begrundet formodning for, at problemerne ikke kan løses i hjemmet. Der vil, såfremt anbringelsesgrundlaget er opfyldt, således kunne træffes afgørelse om anbringelse uden samtykke.²⁵

Samtidig åbner Vestre Landsrets dom U 2004.1977 V op for, at problemerne ikke nødvendigvis behøver løses af forældremyndighedsindehaveren under ophold i hjemmet. I sagen var der tale om en pige, som havde været tvangsanbragt, men blev hjemgivet, idet moren havde tilkendegivet, at pigen ville komme til at bo hos mormoren, som havde god forståelse for pigens behov. Det faktum, at en anden primær omsorgsperson end forældremyndighedsindehaveren kunne tage vare på pigen medførte således, at der ikke ansås at foreligge et anbringelsesgrundlag efter servicelovens § 58, stk. 1.

6.1.2 De processuelle regler – herunder sagens oplysningsgrundlag

Inden børn og unge-udvalget kan træffe en afgørelse om, hvorvidt et barn skal tvangsanbringes, skal sagen oplyses og servicelovens processuelle regler skal opfyldes.

Det er kommunen, som er ansvarlig for, at en sag er tilstrækkeligt oplyst jf. officialprincippet.²⁶ Det følger desuden af proportionalitetsprincippet, at desto mere indgribende sagen er, desto større krav stilles der til oplysningsniveauet.²⁷ En sag vedrørende anbringelse af et barn uden samtykke er yderst indgribende både for forældrene og barnet, og en sådan sag vil derfor skulle oplyses på straffesagsniveau.²⁸

Så snart kommunen bliver opmærksom på, at der er grund til at antage, at et barn eller en ung har behov for særlig støtte, har kommunen pligt til at iværksætte en børnefaglig undersøgelse jf.

---

²⁵ Vejledning nr. 9142 af 26. februar 2019 – til § 58, pkt. 298

²⁶ Følger af retssikkerhedslovens § 10

²⁷ Schultz mfl., Socialret – børn og unge, s. 193

²⁸ Andersen, Socialforvaltningsret, s. 196

servicelovens § 50. Den børnefaglige undersøgelse udgør således en central del af sagens oplysning, og udgangspunktet er, at der ikke kan iværksættes foranstaltninger efter servicelovens § 52, før der er udarbejdet en børnefaglig undersøgelse. Undtagelsen hertil er de foreløbige og akutte afgørelser, som kan træffes sideløbende med undersøgelsen jf. servicelovens § 52, stk. 2.

Selve den børnefaglige undersøgelse skal anlægge en helhedsbetragtning af barnets situation, og skal afdække både problemer og ressourcer ved barnet, familien og netværket. Undersøgelsen tager udgangspunkt i de seks oplyste områder i § 50, og skal således, såfremt det er relevant, indeholde oplysninger om barnets udvikling og adfærd, familieforhold, skoleforhold, sundhedsforhold, fritidsforhold og venskaber samt andre relevante forhold. Som led i undersøgelsen skal der i medfør af servicelovens § 50, stk. 3 desuden afholdes en samtale med barnet. Samtalen kan dog undlades, hvis barnets modenhed eller sagens særlige karakter taler imod gennemførelse af samtalen.

Som led i den børnefaglige undersøgelse vil der ofte i anbringelsessager udarbejdes en forældrekompetenceundersøgelse, som har til formål at afdække forældrenes evne til at tage vare på barnet.²⁹ Såfremt der er tale om et barn som endnu ikke er født, vil denne undersøgelse foretages med hjemmel i servicelovens § 50, stk. 9. Denne bestemmelse behandles yderligere i afsnit 8.1.

Når alle relevante forhold er belyst, skal undersøgelsen ende ud i en begrundet stillingtagen til, om der er grundlag for at iværksætte foranstaltninger over for barnet og i bekræftende fald, hvilke foranstaltninger der skal iværksættes.³⁰

I forlængelse af den børnefaglige undersøgelse og inden der kan træffes afgørelse om iværksættelse af foranstaltninger, skal der ifølge servicelovens § 140 udarbejdes en handleplan. Handleplanen tager udgangspunkt i resultatet fra den børnefaglige undersøgelse, og skal blandt andet indeholde en beskrivelse af formålet med indsatsen og de nødvendige midler til opfyldelse af formålet samt konkrete mål for barnets trivsel og udvikling jf. § 140, stk. 3. Såfremt situationen er akut og ikke kan afvente en handleplan, er det tilstrækkeligt med en kort angivelse af formålet,

---

²⁹ Social- og indenrigsministeriets retningslinjer for udarbejdelse og anvendelse af forældrekompetenceundersøgelser, juni 2011, s. 6

³⁰ Jf. servicelovens § 50, stk. 6

som efterfølgende skal følges op af en fyldestgørende handleplan indenfor en frist på 4 måneder jf. § 140, stk. 1, 2. og 3 pkt.

Såfremt det ud fra den børnefaglige undersøgelse vurderes, at barnet skal anbringes uden for hjemmet uden samtykke, skal afgørelsen herom træffes af kommunens børn og unge-udvalg jf. servicelovens 58, stk. 1. Kommunen skal udarbejde en indstilling til børn og unge-udvalget. Indstillingen skal indeholde den børnefaglige undersøgelse, handleplanen samt barnets holdning til den påtænkte foranstaltning jf. servicelovens § 59. Som følge af en lovændring som trådte i kraft 1. marts 2020³¹, skal indstillingen desuden indeholde en undersøgelse af forældremyndighedsindehaverens kompetencer til at varetage omsorgen for barnet. Da den børnefaglige undersøgelse skal afdække både barnets og familiens ressourcer, har kommunen også før lovændringen, skulle undersøge forældremyndighedsindehaverens kompetencer. Det fremgår dog nu eksplicit af servicelovens § 59, stk. 1, nr. 2. Lovændringen medfører, at vurderingen af forældremyndighedsindehaverens kompetencer skal sammenfattes og fremgå direkte af kommunens indstilling, således at børn og unge-udvalget ikke selv skal uddrage forældrenes kompetencer ud fra den børnefaglige undersøgelse og sagens oplysninger. Såfremt indstillingen er begrundet helt eller delvist i forældremyndighedsindehaverens forhold, skal det fremgå af indstillingen, hvilke forhold kommunen har lagt særlig vægt på og hvorfor. Det skal desuden fremgå, hvorfor det er vurderet, at anden støtte ikke vil være tilstrækkeligt. Ifølge forarbejderne vil lovændringen indebære, at grundlaget for anbringelsen uden samtykke bliver mere gennemsigtig og det tydeliggøres samtidig, at kommunerne er forpligtet til at overveje om mindre indgribende foranstaltninger vil være tilstrækkeligt.³²

Sagen vil herefter behandles på et møde i kommunens børn og unge-udvalg. Børn og unge-udvalgets afgørelse skal være skriftlig og indeholde en begrundelse og oplysning om klageadgang jf. § 74, stk. 6.

6.1.3 Retssikkerhedsgarantier ved anbringelse uden samtykke

Sagsbehandlingen ved offentlige forvaltningsmyndigheder, herunder kommunen, er underlagt reglerne i forvaltningsloven. Forvaltningsloven stiller blandt andet krav om, at afgørelser skal begrundes og indeholde en klagevejledning.³³ Derudover giver forvaltningsloven sagens parter

---

³¹ Lov nr. 137 af 25. februar 2020, § 59, stk. 1, nr. 2

³² L 68 (2019-20), pkt. 2.6.3

³³ Følger af forvaltningslovens § 22 og § 25

ret til at lade sig bistå eller repræsentere af andre, ret til aktindsigt i sagens dokumenter, ret til partshøring samt ret til at udtale sig jf. forvaltningslovens § 8-9 og §§ 19-21.

Når der er tale om en sag om anbringelse uden samtykke, er der efter serviceloven fastsat særlige retssikkerhedsgarantier for både barnet og forældrene. Disse retssikkerhedsgarantier er gældende ved alle tvangssager, og gælder sideløbende med de øvrige sagsbehandlingsregler.

Disse retssikkerhedsgarantier udgør rettigheder for forældrene og barnet og pligter for kommunen. Forældremyndighedsindehaveren og barnet over 12 år har blandt andet ret til gratis advokatbistand, og kommunen har pligt til at tilbyde dette jf. servicelovens § 72, stk. 1. Derudover har kommunen i følge servicelovens § 73 pligt til at oplyse om retten til aktindsigt og udtalelse, inden der træffes en afgørelse om anbringelse uden samtykke.

Ved sagens behandling i børn og unge-udvalget skal både forældremyndighedsindehaveren og barnet efter servicelovens § 74, stk. 2 have lejlighed til at udtale sig. Barnet skal dog ikke tilbydes dette, såfremt det må antages at være til skade for barnet. Det bemærkes desuden, at de særlige procesregler i børn og unge-udvalget ligeledes udgør en retssikkerhedsgaranti. Herunder blandt andet kravet om, at der kræves kvalificeret flertal jf. servicelovens § 74, stk. 4 samt at det skal føres i protokol, såfremt dommermedlemmet ikke er enig i den trufne afgørelse jf. servicelovens § 74, stk. 5.

Forældremyndighedsindehaveren og barnet over 12 år kan klage over børn og unge-udvalgets afgørelse til Ankestyrelsen jf. servicelovens § 168. Fristen herfor er på 4 uger efter modtagelse af børn og unge-udvalgets afgørelse.

6.2 Internationale forpligtelser

I sager om tvangsfjernelse af børn er det særligt relevant at se nærmere på Danmarks forpligtelser efter EMRK og FN's børnekonvention. Når et barn tvangsfjernes fra en familie, er der tale om et indgreb i retten til familieliv, som er beskyttet i EMRK art. 8. Samtidig indeholder FN's børnekonvention en forpligtelse til at respektere og sikre barnets rettigheder, og et krav om at barnets bedste sættes i første række, når der træffes afgørelser, som vedrører børn. En tvangsfjernelse udgør dermed et sammenstød mellem forældrenes ret til familieliv og barnets ret til beskyttelse.

6.2.1 EMRK art. 8

EMRK art. 8 indeholder, som nævnt, en ret til respekt for familielivet. Bestemmelsen beskytter *de facto* familieliv, og beskytter derfor både ægtepar, samlevende og andre, hvis forhold udgør et *de facto* familieliv. Når et barn fødes af forældre, som udgør en *de facto* familie, vil barnet fra fødslen indgå som en del af familielivet. En tvangsfjernelse umiddelbart efter fødslen udgør således et indgreb i EMRK art. 8.³⁴ Et indgreb i retten til familieliv kan kun ske med hjemmel i lov og såfremt det anses at være nødvendigt i et demokratisk samfund jf. EMRK art. 8 (2). For at indgrebet kan betragtes, som ”nødvendigt i et demokratisk samfund” skal det være legitimt og proportionelt.³⁵

En sag om krænkelse af en bestemmelse i EMRK kan indbringes for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (EMD). I sager om tvangsfjernelse prøver EMD om de grunde, som de nationale myndigheder har lagt vægt på i deres afgørelse, er relevante og tilstrækkelige og dermed kan retfærdiggøre indgrebet. EMD vurderer, hvorvidt der er foretaget en rimelig afvejning af hensynet til både barnet og forældrene. EMD er opmærksom på, at det varierer fra stat til stat, hvornår der gribes ind i forhold til barnets pleje, men det vil altid være barnets bedste, som er afgørende. Ved vurderingen af, hvorvidt tvangsfjernelsen er i overensstemmelse med EMRK art. 8, sonderer EMD imellem tvangsfjernelsen og dens opretholdelse samt den måde, hvorpå tvangsfjernelsen gennemføres. Dette skyldes, at de nationale myndigheders skønsmargin ikke er den samme i de to situationer. De nationale myndigheder har som udgangspunkt en vid skønsmargin, når det kommer til at vurdere, hvorvidt det er nødvendigt at anbringe et barn. Dette skyldes blandt andet, at EMD anerkender, at de nationale myndigheder ofte er i en bedre position til at vurdere barnets bedste. Skønsmarginen er derimod knap så vid, når det drejer sig om efterfølgende foranstaltninger, som udgør yderligere indgreb i retten til familieliv, f.eks. begrænsninger af samvær. Domstolen foretager en mere indgående prøvelse af sådanne indgreb, idet disse indgreb udgør en fare for, at forholdet mellem barn og forældre fuldstændig brydes.³⁶

De nationale myndigheder er overladt en vid skønsmargin, men der er ikke tale om et ubegrænset skøn. EMD stiller blandt andet krav om, at der foretages en vurdering af, hvilken virkning

---

³⁴ Kjølbros, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – for praktikere, s. 786

³⁵ Gording Stang, Emergency placements: Human Rights Limits and Lessons, s. 149-150

³⁶ Kjølbros, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – for praktikere, s. 824-826, K. and T. v. Finland, præmis 155, P., C. and S. v. United Kingdom, præmis 116

foranstaltningen vil have både på forældrene og barnet, og at proportionalitetsprincippet overholdes, således at alternative mindre indgribende foranstaltninger er overvejet inden, der træffes afgørelse om tvangsfjernelse.³⁷ Beslutningen om tvangsfjernelse skal desuden begrundes i en konkret vurdering af aktuelle forhold, og det vil således være problematisk, hvis en afgørelse er truffet udelukkende med udgangspunkt i fortiden f.eks. at moderen tidligere har haft psykiske problemer.³⁸

Det er derudover væsentligt at være opmærksom på, at det faktum, at det vil være bedre for barnets opvækst at blive anbragt ifølge EMD ikke vil være tilstrækkeligt til at træffe afgørelse om tvangsanbringelse af et barn. Der skal være særlige omstændigheder, som gør, at det er nødvendigt at gribe ind i forældrenes ret til familieliv. Det bør dog altid være barnets bedste, som er afgørende.³⁹

6.2.2 FN's børnekonvention

Danmark er desuden forpligtet til at efterleve FN's børnekonvention, som indeholder både processuelle og materielle rettigheder.⁴⁰ I relation til dette speciales problemformulering er det særligt begrebet barnets bedste, som er relevant. Begrebet barnets bedste er indarbejdet i serviceloven og fremgår direkte i formålsbestemmelse til kapitel 11 om særlig støtte for børn og unge. Begrebet barnets bedste findes i FN's børnekonvention art. 3, og er et bærende princip i konventionen.⁴¹

Det fremgår af børnekonventionens art. 3, stk. 1, at barnets tarv skal komme i første række ved alle foranstaltninger, som træffes over for et barn. Barnets tarv skal således inddrages i alle forhold, som vedrører børn. Begrebet ”*barnets tarv*” fastlægges ikke nærmere i selve artikel 3. FN's børnekomité, som overvåger deltagerstaternes overholdelse af børnekonventionen, har imidlertid udarbejdet generelle bemærkninger om konventionens bestemmelser – general comments. Det bemærkes, at disse udelukkende er anbefalinger, hvorfor de ikke er bindende for staterne, og der er ikke sanktionsmuligheder, såfremt de ikke efterleves. Børnekomiteens general comments anses dog, som et bidrag til fortolkning af konventionens bestemmelser.⁴² Ifølge

---

³⁷ K. and T. v. Finland, præmis 166, P., C. and S. v. United Kingdom, præmis 116

³⁸ Kjølbro, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – for praktikere, s. 827

³⁹ K. and T. v. Finland, præmis 173

⁴⁰ Mørk, Børns processuelle rettigheder i tvangsanbringelsessager, s. 58

⁴¹ Schultz mfl., Socialret – børn og unge, s. 29

⁴² Mørk, Børns processuelle rettigheder i tvangsanbringelsessager, s. 65

børnekomiteens general comments er begrebet ”barnets tarv” et dynamisk og komplekst begreb. Begrebet er fleksibelt, tilpasningsdygtigt, og bør defineres på et individuelt grundlag i henhold til det konkrete barns specifikke situation og behov.⁴³

Det anføres endvidere, at begrebet skal være ”*a primary consideration*”.⁴⁴ Barnets bedste skal således indgå som et primært hensyn, og ikke blot som et af mange. Dette begrundes med, at barnet ikke har samme mulighed for at forsvare egne interesser som voksne, og derfor ofte vil overses, hvis ikke der sættes fokus herpå. Anne Mørk bemærker, at barnets bedste skal være ”*a primary consideration*” og ikke ”*the primary consideration*”, og tillægger det den betydning, at barnets bedste ikke har absolut prioritet i forhold til andre hensyn.⁴⁵ Dette understøttes af pkt. 39 i komiteens general comments, som omhandler konflikt med andre rettigheder. Heraf fremgår det, at barnets bedste som et primært hensyn indebærer, at barnets interesser i konflikt med andre tillægges en høj prioritet, og at der lægges større vægt på, hvad der tjener barnets bedst. Hermed kan udledes, at der godt kan være hensyn, som prioriteres højere eller som tillægges endnu større vægt i den konkrete situation.

Det følger desuden af FN’s børnekonventions art. 19, at deltagerstaterne skal sikre, at der træffes alle passende forholdsregler, såvel lovgivningsmæssige, administrative og sociale til beskyttelse af børn mod alle former for fysisk eller psykisk vold, skader eller misbrug med videre. Denne forpligtelse er i Danmark lovgivningsmæssigt opfyldt ved bestemmelsen om akut anbringelse i servicelovens § 75.⁴⁶

---

⁴³ General comments No. 14 (2013), pkt. 11 og 32

⁴⁴ General comments No. 14 (2013), pkt. 36

⁴⁵ Mørk, Børns processuelle rettigheder i tvangsanbringelsessager, s. 151

⁴⁶ Gording Stang, Emergency placements: Human Rights Limits and Lessons, s. 150

7. Akut tvangsanbringelse af børn og unge

Der vil i praksis være behov for, at kommunen kan træffe afgørelse om en akut tvangsanbringelse for eksempel i sager, hvor kommunen får viden om vold og misbrug eller alvorligt omsorgssvigt. I en sådan akut situation, hvor barnet er i risiko for at lide skade, vil der ikke være tid til at afvente udarbejdelse af en børnefaglig undersøgelse, overholdelse af de sædvanlige processuelle regler og retssikkerhedsgarantierne samt afholdelse af et ordinært møde i børn og unge-udvalget. Der skal således være mulighed for at gribe ind akut på et i nogle tilfælde mindre oplyst grundlag end ved en almindelig tvangsanbringelse efter servicelovens § 58. I dansk ret findes hjemlen hertil i servicelovens § 75.

Dette afsnit indeholder indledningsvist en redegørelse for sammensætningen af børn og unge-udvalget efterfulgt af en analyse af det generelle anvendelsesområde for servicelovens § 75 om anbringelse uden samtykke ved en formandsafgørelse.

7.1 Børn og unge-udvalgets sammensætning

Hvor kompetencen til at træffe afgørelse om anbringelse uden samtykke efter servicelovens § 58 tilkommer børn og unge-udvalget, er det efter servicelovens § 75 formanden, eller i dennes fravær næstformanden, for børn og unge-udvalget, som har kompetence til at træffe en foreløbig afgørelse om anbringelse uden samtykke. Det er anses derfor for relevant at klarlægge, hvem formanden er, samt hvilke øvrige medlemmer børn og unge-udvalget består af.

Udvalgets sammensætning reguleres i retssikkerhedsloven.⁴⁷ Ifølge retssikkerhedslovens § 19, består udvalget af i alt 5 medlemmer, som udgør 2 kommunalbestyrelsesmedlemmer, 1 byretsdommer og 2 pædagogisk-psykologisk sagkyndige. Det er kommunen som nedsætter børn og unge-udvalget jf. retssikkerhedslovens § 18. De 2 kommunalbestyrelsesmedlemmer vælges af kommunalbestyrelsen og følger den kommunale valgperiode. Dommeren udpeges af retspræsidenten i retskredsen, og fungerer som leder af møderne i udvalget. Det er desuden dommerens opgave at påse, at sagen er tilstrækkeligt oplyst. samt at sikre at parterne er gjort bekendt med deres rettigheder. De 2 pædagogisk-psykologisk sagkyndige udpeges af Familieretshuset for en periode svarende til den kommunale valgperiode.⁴⁸

---

⁴⁷ LBK nr. 826 af 16. august 2019 – herefter retssikkerhedsloven

⁴⁸ Bekendtgørelse om forretningsorden for børn og unge-udvalg, § 1

Det fremgår af servicelovens § 74, stk. 3, at der som udgangspunkt kræves kvalificeret flertal, når børn og unge-udvalget skal træffe afgørelse om en foranstaltning. Der foreligger kvalificeret flertal, når 4 ud af de 5 medlemmer stemmer for afgørelsen. Såfremt dommeren er uenig i den trufne afgørelse, skal dette fremgå af udvalgets protokol, og afgørelsen skal indeholde oplysning om dommerens afvigende opfattelse jf. servicelovens § 74, stk. 5.

Børn og unge-udvalget vælger ifølge retssikkerhedslovens § 19 selv sin formand og næstformand blandt de 2 kommunalbestyrelsesmedlemmer. Det er således et kommunalbestyrelsesmedlem, som besidder formandsposten, og dermed kompetencen til at træffe foreløbige afgørelser efter servicelovens § 75.

Som udgangspunkt vælges kommunalbestyrelsesmedlemmerne samt de pædagogisk-psykologiske sagkyndige til børn og unge-udvalget for en periode på 4 år af gangen, som følger den kommunale valgperiode. Det bemærkes, at der ikke lovgivningsmæssigt er fastsat en begrænsning for genvalg. Der er således ikke noget til hinder for, at formandsposten besiddes af det samme kommunalbestyrelsesmedlem udover den kommunale valgperiode, såfremt vedkommende vælges af kommunalbestyrelsen, og børn og unge-udvalget udpeger vedkommende som formand.

Da der kan være behov for at træffe en afgørelse om akut anbringelse uden samtykke uden for almindelig arbejdstid, har kommunen pligt til at sikre sig, at det på alle tider af døgnet er muligt at komme i kontakt med en medarbejder fra kommunen samt formanden eller næstformanden for børn og unge-udvalget.⁴⁹

7.2 Anvendelsesområdet for servicelovens § 75

I akutte situationer har formanden for børn og unge-udvalget efter servicelovens § 75 mulighed for at træffe en foreløbig afgørelse om tvangsanbringelse efter servicelovens § 58, stk. 1-3, såfremt betingelserne herfor er opfyldt jf. servicelovens § 58, stk. 5.

Servicelovens § 75 udgør således en hjemmel til, at børn og unge-udvalgets formand kan træffe en foreløbig afgørelse om tvangsanbringelse i en akut situation, hvor sagen af hensyn til barnets øjeblikkelige behov ikke kan afvente, at sagen behandles i børn og unge-udvalget.

---

⁴⁹ Vejledning nr. 9142 af 26. februar 2019, pkt. 327

Overordnet set kan der opstilles tre betingelser, som skal være opfyldt for, at en formandsafgørelse kan anses for gyldig. Først og fremmest skal der være et anbringelsesgrundlag efter servicelovens § 58, stk. 1-4. Det er derudover en betingelse, at barnets øjeblikke behov ikke kan afvente et ordinært møde i børn og unge-udvalget, og de formelle procedureregler skal være opfyldt.

Anbringelsesgrundlaget efter servicelovens § 58, stk. 1-4 behandles ikke yderligere, idet der henvises til afsnit 6.1.1. Det forekommer dog relevant at reflektere over, at der imidlertid ikke stilles samme krav til oplysningsgrundlaget for en akut anbringelse, som ved en anbringelse efter § 58. Det er en forudsætning for børn og unge-udvalgets afgørelse, at der foreligger en børnefaglig undersøgelse eller forældrekompetenceundersøgelse ved nyfødte samt en handleplan. Disse har formanden ikke nødvendigvis til rådighed, når der skal træffes en akut afgørelse. Formandens vurdering af, hvorvidt der foreligger et anbringelsesgrundlag efter § 58, stk. 1-4 vil således ofte være baseret på et andet grundlag, end når børn og unge-udvalget træffer afgørelse. Hverken loven, lovforarbejder, vejledning eller Ankestyrelsen synes dog at behandle dette nærmere.

Nedenfor følger en gennemgang af de formelle procedureregler efterfulgt af en analyse af barnets øjeblikkelige behov.

7.1.1 Det formelle grundlag

Det er indledningsvist væsentligt at bemærke, at der som følge af formandsafgørelsernes akutte karakter ikke er krav om, at der forud for afgørelsen er udarbejdet en børnefaglig undersøgelse eller en handleplan. Det vil dog ofte være tilfældet i sager om anbringelse af nyfødte, idet kommunen ofte har kendskab til forældrene og iværksat undersøgelse efter bestemmelserne om vordende forældre. Disse behandles i afsnit 8. Uanset at disse ikke udarbejdes, skal sagen være tilstrækkeligt oplyst, således at der er grundlag for at vurdere, om det er nødvendigt at træffe beslutning om en akut anbringelse eller om andre foranstaltninger vil være tilstrækkeligt. EMD har derudover fastslået, at det ikke er i strid med art. 8, at forældrene ikke inddrages i beslutningen om akutanbringelse, såfremt det ikke er muligt af hensyn til beskyttelsen af barnet f.eks. når forældrene er baggrunden for barnets øjeblikkelige behov.⁵⁰

---

⁵⁰ K. and T. v. Finland, pkt. 166.

De almindelige retsgarantier i serviceloven, som forældre og barn har, når der træffes en afgørelse om almindelige tvangsanbringelse, sættes som følge af sagens akutte karakter på standby og indtræder først ved det efterfølgende godkendelsesmøde i børn og unge-udvalget.⁵¹ Beskyttelse af barnet mod alvorlig skade hæves således over både forældrene og barnets processuelle rettigheder.⁵² En formandsafgørelse om akut anbringelse uden samtykke er således en helt særlig type afgørelse.

Servicelovens § 75, stk. 2-4 indeholder de processuelle regler, som skal opfyldes, når der træffes en formandsafgørelse. Ankestyrelsen har i principmeddelelse C-1-99⁵³ fastslået, at de processuelle regler er ufravigelige og at tilsidesættelse heraf medfører bortfald af afgørelsen.

Inden der træffes en formandsafgørelse efter servicelovens § 75, skal kommunen desuden have forsøgt at indhente samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og den unge over 15 år. Samtykket kan ikke gives på forhånd, men skal afgives i umiddelbar tilknytning til anbringelsen. Der kan således ikke gives samtykke til anbringelse af et barn, som endnu ikke er født. Der stilles ikke krav om et skriftligt samtykke, og det er således tilstrækkeligt, at det fremgår af kommunens journal, at det er forsøgt at indhente samtykke.⁵⁴

Det følger af servicelovens § 75, stk. 2, at forældremyndighedsindehaveren og eventuelle andre parter inden for 24 timer efter iværksættelsen af en foreløbig afgørelse, skal have skriftlig meddelelse om afgørelsen og en begrundelse for afgørelsen. Det bemærkes, at forarbejderne ikke uddyber, hvem der kan være "eventuelle andre parter". Meddelelsen skal desuden indeholde oplysninger om retten til aktindsigt, retten til at udtale sig samt retten til gratis advokatbistand. De 24 timer regnes fra tidspunktet, hvor afgørelsen føres ud i livet, eller hvis den ikke umiddelbart kan effektueres, fra det tidspunkt kommunen tager skridt til iværksættelsen.⁵⁵

Snarest muligt og senest inden 7 dage skal den foreløbige afgørelse forelægges børn og unge-udvalget til godkendelse, uanset om foranstaltningen er ophørt jf. servicelovens § 75, stk. 3. Fristen på de 7 dage regnes fra iværksættelsen. Dagen for iværksættelse af foranstaltningen skal medregnes. Det bemærkes, at der regnes i kalenderdage, og søndag og helligdage tælles derfor

---

⁵¹ Anbringelser fra fødegangen er en indgribende foranstaltning, Nyt fra Ankestyrelsen, nr. 6, 2019

⁵² Gording Stang, Emergency Placements: Human Rights Limits and Lessons, s. 151

⁵³ Sammenskrevet i P 76-19

⁵⁴ P 15-17, Vejledning nr. 9142 af 26. februar 2019, pkt. 326

⁵⁵ L 229 (1996-97), bem. til § 43

med. Kommunen skal udarbejde en indstilling til børn og unge-udvalget og vedlægge de akter, som blev lagt til grund for formandsafgørelsen. Ankestyrelsen har i principmeddelelse 94-17 fastslået, at det betragtes som en væsentlig fejl, som medfører ugyldighed af formandsafgørelsen, såfremt kommunen ikke har udarbejdet en indstilling og fremsendt akterne. Ved godkendelsen af den foreløbige formandsafgørelse træffer børn og unge-udvalget ikke afgørelse om, hvorvidt barnet skal forblive endelig anbragt. Børn og unge-udvalget skal udelukkende tage stilling til, om betingelserne for formandsafgørelsen var opfyldt, med udgangspunkt i det beslutningsgrundlag formanden havde på tidspunktet, hvor afgørelsen blev truffet.⁵⁶ Ankestyrelsen har fastslået, at formanden for børn og unge-udvalget ikke anses for at være inhabil og derfor kan deltage i godkendelsesmødet.⁵⁷

I tilfælde, hvor sagen forinden formandsafgørelsen allerede var klargjort til behandling i børn og unge-udvalget, vil børn og unge-udvalget kunne træffe afgørelse om endelig anbringelse efter servicelovens § 58 på godkendelsesmødet. Det kræver dog en indstilling fra kommunen. Det er desuden en betingelse, at de processuelle regler for en tvangsanbringelse efter servicelovens § 58 er opfyldt, herunder udarbejdelse af en børnefaglig undersøgelse efter servicelovens § 50 og en handleplan efter servicelovens § 140.⁵⁸

Når børn og unge-udvalget har godkendt formandsafgørelsen, har denne gyldighed i 1. måned regnet fra børn og unge-udvalgets godkendelse jf. servicelovens § 75, stk. 4. Godkender udvalget ikke formandsafgørelsen, foreligger der ikke længere en anbringelse. Ankestyrelsen har fastslået, at kommunen i den forbindelse ikke kan træffe afgørelse om hjemgivelse eller hjemgivelsesperioden, idet selve anbringelsen anses for at være bortfaldet.⁵⁹

Forældremyndighedsindehaveren og den unge over 12 år kan klage over børn og unge-udvalgets godkendelse af den foreløbige afgørelse. Dette følger af servicelovens § 168. Formandsafgørelsen om akut tvangsanbringelse er midlertidig, og såfremt barnet skal forblive anbragt, skal der derfor træffes en endelig afgørelse om tvangsanbringelse efter servicelovens § 58. Da det ikke er ønskeligt, at sagen behandles flere steder samtidigt, kan klagen over selve formandsafgørelsen ikke behandles i Ankestyrelsen, så længe der verserer en sag om anbringelse efter servicelovens

---

⁵⁶ L 229 (1996-97), bem. til § 43

⁵⁷ P 76-19, sammenskrivning af C-44-00, som er stadfæstet af Vestre Landsret

⁵⁸ Vejledning nr. 9142 af 26. februar 2019, pkt. 330

⁵⁹ P 84-14

§ 58 i børn og unge-udvalget. Det betyder, at klagen over formandsafgørelsen først vil kunne behandles, når der er truffet endelig beslutning om, hvorvidt barnet endeligt skal være anbragt eller hjemgives.⁶⁰

Ankestyrelsens afgørelse om, at formandsafgørelsen er ugyldig, har ingen betydning for barnets anbringelse, idet barnet på tidspunktet for denne afgørelse enten vil være anbragt efter servicelovens § 58 eller allerede være hjemgivet. Det har således reelt set ikke en konsekvens for formanden for børn og unge-udvalget eller kommunen, at der bliver truffet ugyldige formandsafgørelser. Denne problematik vil behandles yderligere i afsnit 10.

7.1.2 Øjeblikkelige behov

Udover, at der skal være et anbringelsesgrundlag efter servicelovens § 58, skal sagen være af en sådan akut karakter, at barnets øjeblikkelige behov ikke kan afvente et ordinært møde i børn og unge-udvalget. Formålet med dette afsnit er at analysere det generelle udgangspunkt for bestemmelsen. Den særlige problematik omkring akut anbringelse af nyfødte vil analyseres yderligere i afsnit 8.3.

Spørgsmålet er, hvornår barnets øjeblikkelige behov er så akut, at det ikke kan afvente et ordinært møde i børn og unge-udvalget. Det er først og fremmest væsentligt at bemærke, at kommunen altid skal foretage en konkret vurdering af det enkeltes barns øjeblikkelige behov. Der vil således ikke være situationer, som altid vil være akutte eller omvendt situationer, som aldrig vil være akutte. Der skal altid foretages en konkret vurdering i forhold til det enkelte barn og den enkelte familie.

Ses der nærmere på lovgivningen indeholder denne ikke en nærmere afklaring af, hvornår barnet har et øjeblikkeligt behov for at blive adskilt fra sine forældre, og der er således overladt et skøn til kommunen. Kommunens skøn er dog ikke frit, og det må som udgangspunkt udledes af lovgivningen, forvaltningsretlige principper og praksis, hvilke hensyn/kriterier, der kan lægges vægt på i vurderingen af, hvorvidt den konkrete situation er tilstrækkelig akut til, at der kan træffes en formandsafgørelse om tvangsanbringelse.⁶¹

---

⁶⁰ L 229 (1996-97), bem. til § 43

⁶¹ Andersen, Socialforvaltningsret, s. 22 ff.

Selve servicelovens § 75 indeholder ikke en beskrivelse af, hvilke hensyn, der er saglige i vurderingen af barnets akutte behov. Forarbejderne til bestemmelsen bidrager heller ikke til forståelsen af barnets ”øjeblikkelige behov”. Uanset, hvilken afgørelse om særlig støtte, der er tale om, skal formålet hermed følge hensynene i formålsbestemmelsen § 46, som der er redegjort for i afsnit 5. Et af de primære hensyn er at sikre barnets bedste. Det må således udledes, at det er barnets bedste, som skal være i fokus, og barnets bedste bør som udgangspunkt vægtes højere end f.eks. forældrenes ret til familieliv. Se mere i afsnit 6.2.

Som nævnt indledningsvist i specialet, er der ingen trykt retspraksis, som omhandler akut anbringelse. Samtidig har Ankestyrelsen kun offentliggjort en enkelt principmeddelelse⁶², som vedrører betingelsen om, hvorvidt barnets øjeblikkelige behov kan afvente et ordinært møde i børn og unge-udvalget. Denne principmeddelelse omhandler imidlertid en akut anbringelse af et nyfødt barn direkte fra fødegangen, og der er dermed ingen praksis omkring vurderingen af det øjeblikkelige behov for børn, som ikke er nyfødte. Principmeddelelse 15-17 om anbringelse af en nyfødt fra fødegangen samt Ankestyrelsens artikler om akut anbringelse af nyfødte behandles i afsnit 8.2.

Ankestyrelsen har imidlertid udarbejdet to rapporter, som omtaler praksis på området. Henholdsvis *Guide, Anbringelse uden samtykke, Eksempler fra Ankestyrelsens praksis, udg. 2008* og *Anbringelser uden samtykke, kommunernes praksis og perspektiver på stigningen, udg. nov. 2019*. Det fremgår af førstnævnte guide, at anbringelsen skal være akut nødvendig. Dernæst følger et eksempel fra praksis, hvor der er iværksat en akut anbringelse ved formandsafgørelse. Sagen omhandler en familie bestående af ikke-samlevende forældre og en 8-årig pige, som i forvejen var kendt af kommunen. Som følge af underretninger vedrørende pigens renlighed, påklædning mv., var der iværksat støtte i hjemmet, men der blev til trods herfor fortsat modtaget nye underretninger. Moderen gav samtykke til anbringelsen, men faderen ønskede ikke at give samtykke. I en telefonsamtale med kommunen truede faren med selvmord, og at ”gå under jorden” med pigen. Ankestyrelsen vurderede, at en akut tvangsanbringelse i dette tilfælde var nødvendigt, idet ingen af forældrene var i stand til at give pigen tilstrækkelig omsorg og pleje, og at faderen havde truet med selvmord og at ”gå under jorden” med pigen. Ovenstående er således et eksempel på, at der til trods for kommunens kendskab til familien og en igangværende sag om anbringelse, kan opstå en sådan akut situation, at det er nødvendigt at træffe en formandsafgørelse. En

---

⁶² Principmeddelelse 15-17

forælders trussel om at begå selvmord og at ”gå under jorden” med barnet, kan således, ifølge Ankestyrelsen, danne grundlag for en akut tvangsanbringelse.⁶³

I Ankestyrelsens undersøgelse af kommunernes praksis for anbringelser uden samtykke fremgår det, at sagerne, hvor der træffes en formandsafgørelse om akut anbringelse, ofte er karakteriseret ved, at der er viden eller mistanke om vold, misbrug eller alvorligt omsorgssvigt. En kommunal sagsbehandler oplyser, at der er tale om meget voldsomme sager, hvor der enten er tale om vold, seksuelt misbrug eller helt små babyer. Ifølge kommunerne har de ofte kendskab til sagerne forud for en anbringelse. Dog kan der ved de akutte formandsafgørelser være tale om sager, som kommunen ikke på forhånd har haft kendskab til. Det kan f.eks. være situationer, hvor barnet er udsat for vold eller overgreb, hvor kommunen får en mellemkommunal underretning eller hvor den unge har brug for misbrugsbehandling.⁶⁴ Det fremgår desuden i Ankestyrelsens undersøgelse, at de akutte anbringelser ofte omhandler helt små børn. Kommunerne anfører videre, at vurderingen af, hvorvidt situationen er akut, vil være anderledes, når der er tale om ældre børn på for eksempel 15 år. De større børn vil ofte have været i situationen i længere tid, og det er derfor kommunernes vurdering, at de af den grund måske er mere robuste. Det understreges dog, at det ikke vil være tilfældet, såfremt der er vold eller misbrug i hjemmet. Derudover udtaler kommunerne, at de ældre børn kan have mulighed for at finde alternative overnatningsmuligheder, indtil en afgørelse kan træffes.⁶⁵

Et eksempel fra praksis, som beskrives i Ankestyrelsens undersøgelse, minder om det, som blev beskrevet ovenfor i Ankestyrelsens guide om anbringelse uden samtykke. Sagen omhandler en 1 ½ årig dreng. Under en partshøring af forældrene vedrørende beslutningen om tvangsanbringelse, kommer det frem, at moren har alvorlige psykiske problemer og hun truer med selvskade. Det vurderes, at der er en akut risiko for barnet, som anbringes ved en formandsafgørelse, og afhentes i vuggestuen inden mødet med forældrene afsluttes.⁶⁶ Forældrenes reaktion på kommunens partshøring omkring en tvangsanbringelse, vil således kunne give anledning til en akut anbringelse af barnet, såfremt det vurderes, at der er en øget risiko for barnets trivsel, som følge af forældrenes uvilje mod anbringelsen.

---

⁶³ Anbringelsesguiden, Ankestyrelsen, 2008, s. 60

⁶⁴ Anbringelser uden samtykke, Ankestyrelsen, nov. 2019, s. 22 ff.

⁶⁵ Ibid.

⁶⁶ Anbringelser uden samtykke, Ankestyrelsen, nov. 2019, s. 22 ff.

Som nævnt i afsnit 4 vil kommunerne i praksis ofte tage udgangspunkt i vejledningen til serviceloven. Dette må særligt gøre sig gældende, når der ikke er praksis på området. Det fremgår af vejledningen, at behovet for foreløbige afgørelser kan opstå i en række forskellige situationer, og at der kan være tale om et akut opstået behov for både kortvarige og længerevarende foranstaltninger. Vejledningen omtaler her hele anvendelsesområdet for servicelovens § 75, hvorefter formanden for eksempel også kan træffe en akut og midlertidig afgørelse om afbrydelse af samvær. Det eneste vejledningen nævner vedrørende akut anbringelse uden samtykke er, at der kan være tale om en situation, hvor der er begået alvorlige overgreb mod barnet, således at det ikke er forsvarligt at lade barnet blive i hjemmet. Vejledningen giver således et meget begrænset bidrag til fortolkning af akutkriteriet i § 75.⁶⁷ I den tidligere vejledning fra 2014 fremgik det, at en foreløbig afgørelse om anbringelse, skulle være *akut nødvendig*. Det vil ifølge denne vejledning f.eks. ikke være tilfældet, hvis barnet var indlagt på sygehus med sine forældres medvirken, og der ikke var frygt for, at barnet ville blive hjemtaget.⁶⁸ Dette punkt er ikke en del af den nye vejledning, hvilket kan give anledning til undren, idet det umiddelbart stemmer overens med praksis fra Ankestyrelsen på tidspunktet, hvor den nye vejledning blev udgivet. Ankestyrelsens praksis behandles i afsnit 8.2.

7.3 Delkonklusion

Som nævnt indledningsvist i afsnit 7.2, kan der overordnet set opstilles 3 betingelser, som skal være opfyldt for, at en formandsafgørelse kan anses for gyldig:

1. Der skal være et anbringelsesgrundlag efter servicelovens § 58, stk. 1-4.
2. Barnets øjeblikke behov kan ikke afvente ordinært møde i børn og unge-udvalget.
3. De formelle procedureregler skal være opfyldt.

De formelle procedureregler er klart beskrevet både i selve lovteksten og lovforarbejderne, og forhold som i praksis har givet anledning til tvivl, har Ankestyrelsen taget stilling til og fastlagt i principmeddelelser. En afgørelse om akut anbringelse træffes ofte på et mindre oplyst grundlag end en ordinær afgørelse om tvangsanbringelse, og samtidig er de almindelige retsgarantier sat på standby. Det er derfor væsentligt, at de formelle sagsbehandlingsregler overholdes, og

---

⁶⁷ Vejledning nr. 9142 af 26. februar 2019, pkt. 326-327

⁶⁸ Vejledning nr. 9007 af 7. januar 2014, pkt. 423

Ankestyrelsen har fastslået at tilsidesættelse heraf medføre ugyldighed. De formelle procedureregler er følgende:

- Der skal forinden afgørelsen træffes være forsøgt indhentet **samtykke** fra forældremyndighedsindehaveren og den unge over 15 år.
- Forældremyndighedsindehaveren og eventuelle andre parter skal **inden for 24 timer** efter iværksættelsen af afgørelsen have **skriftligt meddelelse** om denne og en begrundelse herfor jf. servicelovens § 75, stk. 2.
- Snarest muligt og senest inden **7 dage** skal den foreløbige afgørelse forelægges børn og unge-udvalget til **godkendelse**, uanset om foranstaltningen er ophørt jf. servicelovens § 75, stk. 3.
- Godkender børn og unge-udvalget formandsafgørelsen har denne **gyldighed i 1. måned** regnet fra børn og unge-udvalgets godkendelse jf. servicelovens § 75, stk. 4. Børn og unge-udvalget vil således skulle træffe en afgørelse om ordinær anbringelse inden gyldighedsperiodens udløb.

Hvor de formelle procedureregler er klart fastlagt, findes der imidlertid et begrænset fortolkningsbidrag til betingelsen om barnets øjeblikkelige behov. Lovforarbejderne udtaler sig ikke herom, og praksis på området omhandler primært de formelle procedureregler samt akut anbringelse af nyfødte. Det kan dog udledes, at det altid er en konkret vurdering, hvorvidt barnets øjeblikkelige behov ikke kan afvente et ordinært møde i børn og unge-udvalget. Det anføres, at vurderingen er forskellig alt efter om der er tale om helt små børn eller ældre børn. I sager, hvor der er mistanke om vold og misbrug, vil der desuden være en formodning for, at barnet har et øjeblikkeligt behov for at komme væk fra hjemmet. Det samme gør sig gældende, såfremt forældrene truer med at ”gå under jorden”.

8. Akut tvangsanbringelse af nyfødte

En akut tvangsanbringelse er en meget indgribende foranstaltning både overfor barnet og forældrene. Når der er tale om en anbringelse af et nyfødt barn direkte fra fødegangen intensiveres indgrebet yderligere. Forældrene får ikke mulighed for at vise, om de rent faktisk evner at tage vare på det nyfødte barn, og samtidig bliver det nyfødte barn frataget den første nære tilknytningen til sine forældre.

I Ankestyrelsens rapport om kommunernes praksis for anbringelser uden samtykke oplyste kommunerne, at det ofte er sager med helt små børn, hvor der indstilles til en akut formandsafgørelse. Dette understøttes af Social- og indenrigsministeriets statistik, hvoraf det fremgår, at 1/3 af formandsafgørelserne fra 2007-2017 omhandlede børn i alderen 0-1 år.⁶⁹ Årsagerne hertil kan være mange, men kommunerne oplyser blandt andet, at de, med viden om at den første tid er afgørende for barnets liv, har fokus på at gribe ind så tidligt som muligt i et forsøg på, at minimere den skade barnet udsættes for. Derudover vurderer kommunerne, at det er sværere for forældrene at give samtykke til anbringelse af de helt små børn, da forældrene ikke føler, at de har fået en reel chance for at bevise, om de kan tage vare på barnet.⁷⁰

Ankestyrelsen ophævede i 2016-2018 i gennemsnit 48 % af de påklagede formandsafgørelser vedrørende anbringelse uden samtykke.⁷¹ Til sammenligning stadfæstede Ankestyrelsen i gennemsnit 96 % af børn og unge-udvalget afgørelser efter servicelovens § 58.⁷² Den lave stadfæstelsesprocent ved formandsafgørelserne indikerer, at der ikke er konsensus imellem kommunernes og Ankestyrelsens praksis, og ifølge Ankestyrelsen gælder det særligt i forhold til akut anbringelse af nyfødte. Ifølge Ankestyrelsen er det særligt betingelsen om, at der skal foreligge et øjeblikkeligt behov hos barnet, som ikke har været opfyldt.⁷³

Når der er tale om nyfødte, er det særlig relevant at være opmærksom på, at en afgørelse om anbringelse skal begrundes i en konkret risiko over for netop dette barn. Det er således som udgangspunkt ikke tilstrækkeligt til at anbringe et nyfødt barn, at forældrene for eksempel tidligere har fået tvangsfjernet et barn.

---

⁶⁹ Velfærdspolitisk analyse nr. 20, 1. nov. 2019, s. 10

⁷⁰ Anbringelser uden samtykke, Ankestyrelsen, nov. 2019, s. 8 og 28.

⁷¹ Ibid., s. 18

⁷² Ibid., s. 17

⁷³ Anbringelser fra fødegangen er en indgribende foranstaltning, Nyt fra ankestyrelsen, nr. 6, 2019

Indledningsvist vil der i dette afsnit redegøres for servicelovens bestemmelser vedrørende vordende forældre. Efterfølgende afsnit tager udgangspunkt i Ankestyrelsens praksis samt artikler og undersøgelser med det formål at analysere anvendelsesområdet for akut anbringelse af nyfødte ved formandsafgørelser. Derudover indeholder afsnittet en analyse af praksis fra EMD.

8.1 Vordende forældre

Af servicelovens § 46, som er formålsbestemmelsen til kapitel 11, fremgår det, at kommunens indsats skal iværksættes så tidligt som mulig og være helhedsorienteret. Med et formål om at sikre den tidligst mulige indsats blev anvendelsesområdet for reglerne om særlig støtte til børn og unge pr. 1 juli 2007 udvidet til at omfatte vordende forældre. Ændringen af anvendelsesområdet medførte blandt andet, at kommunen fik mulighed for at iværksætte undersøgelse af og foranstaltninger over for de vordende forældre, allerede inden barnet var født.⁷⁴ *Vordende forældre* omfatter både den enlige kvinde, gifte og samlevende par uanset om der er tale om den biologiske far.⁷⁵

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at formålet med udvidelsen af anvendelsesområdet var *”at sikre den tidligst mulige indsats for børn og deres forældre, hvor der på grund af de vordende forældres situation er en overvejende sandsynlighed for, at der vil være behov for hjælpeforanstaltninger til familien umiddelbart efter, at barnet er født.”*⁷⁶ Der henvises desuden til, at forskningen peger på, at en tidlig indsat er afgørende for at kunne sikre effektiv hjælp til de udsatte familier.

Ifølge forarbejderne vil der være flere situationer omkring de vordende forældre, hvor det vil være hensigtsmæssigt at kunne anvende reglerne om særlig støtte til børn og unge. I forhold til undersøgelse af de vordende forældre vil det særligt være formålstjenligt i situationer, hvor det vurderes, at der vil være behov for særlig støtte, når barnet er født, f.eks. i form af en anbringelse direkte fra fødegangen. En forudgående undersøgelse af forældrene vil da sikre et mere kvalificeret grundlag for iværksættelse af foranstaltninger efter barnets fødsel.⁷⁷

---

⁷⁴ L 135 (2006-07), alm. bem., pkt. 1.2

⁷⁵ L 135 (2006-07), bem. til § 1, nr. 3-4

⁷⁶ L 135 (2006-07), alm. bem., pkt. 1.2

⁷⁷ Ibid.

Hjemlen til undersøgelse af de vordende forældre findes i servicelovens § 50, stk. 9, hvoraf det fremgår, at *”hvis det må antages, at der kan opstå et behov for særlig støtte til et barn umiddelbart efter fødslen, skal kommunen undersøge de vordende forældres forhold nærmere”*.⁷⁸ Undersøgelsen skal ifølge forarbejderne give en grundig og nuanceret afdækning af familiens forhold, og både afdække familiens ressourcer og problemer. Den skal bidrage til, at den rigtige indsats kan iværksættes så tidligt som muligt. Undersøgelsen skal som udgangspunkt gennemføres med samtykke fra de vordende forældre.⁷⁹ Det er væsentligt at være opmærksom på, at undersøgelsen ikke kan afdække forældrenes muligheder og vanskeligheder i forhold til at imødekomme det konkrete barns eventuelle særlige behov. Dette bør der desuden tages højde for i de konklusioner, som udledes af undersøgelsen.⁸⁰

Såfremt undersøgelsen giver anledning til, at der bør iværksættes foranstaltninger over for de vordende forældre, findes hjemlen i servicelovens § 52, stk. 4. Det fremgår af bestemmelsen, at der kan iværksættes foranstaltninger under graviditeten, hvis det *”anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til barnets særlige behov for støtte efter fødslen”*. Den tidlige indsats overfor de vordende forældre, vil kunne give mulighed for at afhjælpe forældrenes problemer, inden barnet er født, således at det i nogle tilfælde vil kunne undgås, at barnet skal anbringes. Særligt for forældre som befinder sig i en udsat situation, kan det være svært at overskue hjælp, når man samtidig har en lille nyfødt. Den tidlige indsats inden barnets fødsel, vil således kunne give dem bedre forudsætninger for at få et tilstrækkeligt udbytte af den tilbudte hjælp. Såfremt anbringelse ville være den bedste løsning, vil foranstaltningerne give mulighed for at støtte og forbedre de vordende forældre på anbringelsen.⁸¹ Særligt familiebehandling efter § 52, stk. 3, nr. 2 fremhæves i forarbejderne, som en af de foranstaltninger lovgiver forventede, at kommunen ville benytte sig af, idet familiebehandling vil kunne forberede forældrene på den kommende familieførøelse og have til formål at øge forældreevnen.⁸²

Underretningspligten er ligeledes udvidet til at omfatte vordende forældre jf. § 152, stk. 1. Bestemmelserne giver dermed kommunen mulighed for at få kendskab til udsatte familier tidligere, og kommunen kan undersøge og iværksætte foranstaltninger over for de vordende

---

⁷⁸ L 135 (2006-07), alm. bem., pkt. 2

⁷⁹ Vejledning nr. 9142 af 26. februar 2019, pkt. 193

⁸⁰ Social- og indenrigsministeriets retningslinjer for udarbejdelse og anvendelse af forældrekompetenceundersøgelser, juni 2011, s. 20

⁸¹ L 135 (2006-07), alm. bem., pkt. 3

⁸² L 135 (2006-07), bem. til § 1, nr. 4

forældre inden barnet kommer til verden. Såfremt resultatet af undersøgelserne er, at barnet skal anbringes, har kommunen mulighed for at forberede akterne medvidere, som skal danne grundlag for anbringelsen, men selve afgørelsen om anbringelsen kan ikke træffes, før barnet er født.⁸³

8.2 Det nyfødte barns øjeblikkelige behov

Afsnit 7.1.2 indeholder en analyse af barnets ”øjeblikkelige behov” generelt. Dette afsnit omhandler det nyfødte barn, og akut anbringelse umiddelbart efter fødslen. Afsnittet indeholder en analyse af Ankestyrelsens praksis og artikler samt undersøgelser foretaget af Ankestyrelsen og Justitia.

8.2.1 Ankestyrelsens praksis

Ankestyrelsen har udgivet en håndfuld principmeddelelser, som omhandler akut anbringelse uden samtykke. De fleste principmeddelelser omhandler imidlertid anvendelsen og fortolkningen af de formelle regler og kun en enkelt principmeddelelse afsagt i år 2017 behandler kriteriet om barnets ”øjeblikkelige behov”.

Principmeddelelse P 15-17 omhandler en akut anbringelse af en nyfødt, som på tidspunktet for anbringelsen fortsat befandt sig på hospitalet sammen med sine forældre. Ankestyrelsen vurderede, at vanskelighederne hos forældrene ikke havde en sådan karakter, at disse nødvendiggjorde adskillelse af forældre og barn under opholdet på hospitalet af hensyn til barnets øjeblikkelige behov og tilknytningsevne. Ankestyrelsen lagde vægt på, at der ikke var oplysninger om uhensigtsmæssig adfærd eller manglende samarbejde fra forældrene under opholdet på hospitalet.

Ankestyrelsen udtalte, at barnet skal have et øjeblikkeligt behov for at blive adskilt fra sine forældre til trods for, at forældrene og barnet opholder sig på hospitalet. Det kan være tilfældet, såfremt forældrene har en udadreagerende eller truende adfærd, som går ud over barnet eller hvis forældrene på anden vis ikke er i stand til at varetage omsorgen for barnet under opholdet på hospitalet. Det kan heraf udledes, at det tillægges betydning, at forældrene befandt sig på hospitalet, da formandsafgørelsen blev truffet.

---

⁸³ L 135 (2006-07, bem. til § 1, nr. 4

I den konkrete sag havde barnet vejrtrækningsproblemer efter fødslen, men rettede sig hurtigt og var efter 1 time helt normal. Barnets kortvarige start vanskeligheder kunne ikke begrunde anbringelsen, men ved at omtale det nyfødte barns tilstand efter fødslen indikere Ankestyrelsen, at barnets sundhedstilstand kan have en betydning for vurderingen af barnets øjeblikkelige behov.

Ønsker forældrene at tage barnet med hjem fra hospitalet vil forudsætningen for en akut anbringelse ifølge Ankestyrelsen være, at midlertidig støtte i hjemmet ikke kan afhjælpe problemerne. Ankestyrelsen understreger hermed, at kommunen skal iagttage proportionalitetsprincippet og overveje mindre indgribende foranstaltninger. Det er desuden en forudsætning, at kommunen har forsøgt at indhente samtykke fra forældremyndighedsindehaveren til anbringelsen. Da forældremyndigheden først haves, idet barnet er født, er det ikke tilstrækkeligt, at kommunen har fået samtykke fra de vordende forældre inden fødslen. Samtykke skal således forsøges indhentet efter barnet er født.

Ankestyrelsen udtalte desuden, at det ikke er tilstrækkeligt, at det inden fødslen er vurderet, at der er et anbringelsesgrundlag. Der skal således være tale om en konkret vurdering ud fra det konkrete nyfødte barns øjeblikkelige behov.

8.2.2 Ankestyrelsens artikler

Ankestyrelsen har udgivet 2 artikler vedrørende akut anbringelse fra fødegangen ved en formandsafgørelse, som udgør et fortolkningsbidrag til gældende ret. En stor del af indholdet i de to artikler er enslydende i forhold til det formelle grundlag, men den nyeste artikel fra 2019⁸⁴ anlægger umiddelbart en mindre restriktiv fortolkning af begrebet ”øjeblikkelige behov” end artiklen fra 2016⁸⁵. Det antages, at den nyeste artikel fra 2019 udgør Ankestyrelsen fortolkningsbidrag til gældende ret på nuværende tidspunkt, hvorfor der i det følgende primært vil tages udgangspunkt i denne. Indholdet af artiklen fra 2016 vil dog analyseres indledningsvist, idet Ankestyrelsens fortolkning heri, som nævnt anses mere restriktiv end i den nyeste artikel.

Ankestyrelsen opdeler artiklen i de tre betingelser, som skal være opfyldt før der kan træffes en formandsafgørelse om akut anbringelse uden samtykke, som anført i afsnit 7.2. Betingelserne om, at der skal være et anbringelsesgrundlag, og at de formelle procedureregler skal være overholdt,

---

⁸⁴ Reinicke, Anbringelse fra fødegangen er en indgribende foranstaltning, Nyt fra Ankestyrelsen, nr. 6, 2019

⁸⁵ Lilleør, Foreløbige afgørelser om anbringelse af nyfødte uden samtykke, Nyt fra Ankestyrelsen, nr. 5, 2016

er behandlet i afsnit 6.1.1 og 7.1.1. Fokus i dette afsnit er på Ankestyrelsens fortolkning af ”barnets øjeblikkelige behov”, når der er tale om en nyfødt.

I artiklen fra 2016 anfører Ankestyrelsen, at en akut anbringelse kun kan finde sted, såfremt der er tale om en nødretslignende situation, hvor barnet vil lide alvorlig skade i hjemmet, hvis det ikke bliver anbragt med det samme. Der skal være et dokumenteret øjeblikkeligt og pludseligt opstået behov, og det er ikke tilstrækkeligt, at det rent tilknytningsmæssigt vil være bedre for det nyfødte barn at blive anbragt. Hvad der ligger i ”pludseligt opstået behov” uddybes ikke nærmere. Hvor barnets behov godt kan være øjeblikkeligt, selvom kommunen på forhånd har haft kendskab til de forhold, som danner grundlag for den akutte anbringelse, så synes ”pludseligt” at indikere, at kommunen ikke må have kunne forudset det øjeblikkelige behov. Særligt i sager med nyfødte, hvor kommunen ofte har haft kontakt med de vordende forældre, og i mange tilfælde også har lavet en forældrekompetenceundersøgelse, vil det være vanskeligt at argumentere for, at barnets øjeblikkelige behov for akut anbringelse er opstået pludseligt, når anbringelsen begrundes i forældrenes for kommunen kendte forhold. Ankestyrelsen uddyber senere i artiklen, at kommunen gerne må planlægge, hvad der skal ske, når barnet er født, men understreger, at kommunen ikke må planlægge, at formanden for børn og unge-udvalget skal træffe en foreløbig afgørelse om akut anbringelse. Situationen vil først anses for at være akut, når forældrene efter fødslen ikke samtykker til en anbringelse. Ankestyrelsen anfører desuden, at kommunen kan forberede sig ved at beramme sagen til første ordinære møde i børn og unge-udvalget efter det forventede fødselstidspunkt, såfremt der er formodning for, at forældrene ikke vil give samtykke til en anbringelse.

Inspireret af Ankestyrelsens omfattende praksis giver Ankestyrelsen eksempler på, hvornår en situation er så akut, at der kan træffes afgørelse om akut anbringelse. I begge eksempler bliver barnet mere og mere passivt og viser tegn på mistriksel. I øvrige eksempler, hvor den akutte anbringelse anses for ugyldig, lægger Ankestyrelsen vægt på, at det ikke er dokumenteret, at barnet vil lide alvorlig skade ved at være i hjemmet indtil et ordinært møde i børn og unge-udvalget. Til trods for, at det er dokumenteret, at forældrene ikke kan tage vare på barnet, er det ikke dokumenteret, at de ikke vil kunne tage vare på barnet i en kort periode.

Ankestyrelsen fortolker i denne artikel umiddelbart hjemlen til at foretage en akut anbringelse restriktivt. Det anføres, at situationen skal kunne sammenlignes med en nødretslignende situation. Ifølge litteraturen forudsætter anvendelsen af offentlig nødret, at situationen er uforudsigelig og

at der reddes et væsentligt større gode.⁸⁶ I eksemplerne gives der desuden udtryk for, at det ikke er nok, at der er en risiko for at barnet vil lide alvorlig skade, men at barnet skal vise tegn på passivitet og mistrivsel, før der kan træffes afgørelse om akut anbringelse. Som anført af Hanne Hartoft og Trine Schultz, synes Ankestyrelsen dermed *”at lægge skæringspunktet ved, at barnet udviser symptomer på omsorgssvigt. Det bliver således barnets symptomer, der beviser, at forældrene mangler evnen til at passe på det.”*⁸⁷ Ankestyrelsen lægger dermed op til, at forældrene skal have mulighed for at vise, hvorvidt de kan tage vare på det konkrete barn, uanset om det forinden fødslen er dokumenteret, at de ikke er i stand til dette, og uanset om det er på bekostning af, at barnet lider skade. Dette stemmer umiddelbart ikke overens med, at hensynet til barnets bedste skal vægtes højt.

I Ankestyrelsens artikel fra 2019 synes Ankestyrelsen umiddelbart at løsne op for den tidligere restriktive fortolkning af ”barnets øjeblikkelige behov”. Først og fremmest anføres det direkte, at det ikke er et krav, at barnet viser symptomer på at have taget egentlig skade. Samtidig fremgår det ikke, at der skal være tale om en nødretslignende situation, hvor barnet vil lide alvorlig skade i hjemmet, hvis ikke det bliver anbragt med det samme. Det anføres desuden ikke, som i artiklen fra 2016, at der skal være tale om et pludseligt opstået behov eller at kommunen ikke må forberede en formandsafgørelse. Ankestyrelsen anfører dog, at såfremt kommunen har foretaget undersøgelser, som viser, at der er et anbringelsesgrundlag, skal kommunen bestræbe sig på at forelægge sagen på et ordinært møde i børn og unge-udvalget i nær tilknytning til fødslen. Ifølge Ankestyrelsen kan et sådant møde formentlig planlægges med kort varsel, hvis sagen på forhånd er grundig belyst og der er udarbejdet en forældrekompetenceundersøgelse. I den forbindelse understreger Ankestyrelsen, at fødslen i sig selv ikke udløser et øjeblikkeligt behov, og at kommunen skal overveje, om der kan tilbydes støtte og hjælp i hjemmet indtil børn og unge-udvalgsmødet. Støtten i hjemmet kan for eksempel bestå af daglige besøg af sundhedsplejerske eller familien kan indlogeres på en institution for en kortere periode. Det må dog bemærkes, at en støtten i hjemmet kun kan iværksættes, såfremt forældrene ønsker at samarbejde og giver samtykke hertil.

Ifølge Ankestyrelsen er der et øjeblikkeligt behov for at anbringe det nyfødte barn akut, såfremt forældrene har en udadreagerende og truende adfærd eller på anden vis ikke er i stand til at tage

---

⁸⁶ Revsbech, Forvaltningsret Almindelige emner, s. 175

⁸⁷ Schultz, Hartoft, Akut anbringelse af nyfødte, Juristen, 2019, s. 76

vare på barnet, uanset at forældrene og barnet opholder sig på hospitalet. Det kan også være situationer, hvor forældrene truer med at "gå under jorden" med barnet. Ankestyrelsen anfører desuden, at der kan være situationer, hvor forældrene er så følelsesmæssigt ustabile og svingende i sindsstemning, at der er en åbenbar risiko for, at det nyfødte barn ikke får helt basal og tilstrækkelig pleje og omsorg, selvom der er omsorgspersoner omkring barnet. Familiens historik kan således med rette give anledning til bekymring fra kommunen, for eksempel hvis der er andre anbragte børn i familien eller hvis forældrene har massive vanskeligheder med at klare sig selv. Det anføres, at forældrenes funktionsniveau kan være så lavt, at de selv med støtte slet ikke er i stand til at tage vare på det nyfødte barn.

Ankestyrelsen synes således i artiklen fra 2019 at lægge op til, at forældrene kan være så psykisk ustabile eller have et så dårligt funktionsniveau, at det påvirker deres forældreevne tilstrækkeligt til, at dokumentationen herfor er nok til at foretage en akut anbringelse. Forældrenes historik vil således i visse situationer være tilstrækkeligt til at anbringe et nyfødt barn. Uanset om det er dokumenteret, at forældrene ikke evner at tage vare på et barn, skal det fortsat dokumenteres, at forældrene ikke vil kunne tage vare på barnet med støtte, for eksempel på hospitalet, indtil der kan afholdes et møde i børn og unge-udvalget.

I artiklen fra 2019 anføres kun to eksempler på praksis, hvorimod der i artiklen fra 2016 var hele seks. Første eksempel omhandler et nyfødt barn, som kommunen får kendskab til via en underretning fra en sundhedsplejerske. Sundhedsplejersken angiver, at der har fundet en hjemmefødsel sted, og at det nyfødte barn tre uger efter fødslen, hverken er blev registreret af de offentlige myndigheder eller tilset af læge. Forældrene har i forvejen to andre børn, der som følge af forældrenes vanskeligheder er anbragt uden for hjemmet. Da kommunen tager på uanmeldt hjemmebesøg, bliver de nægtet adgang, og de kontakter derfor en låsesmed. Formanden for børn og unge-udvalget træffer en formandsafgørelse på baggrund af forældrenes historik, den skjulte graviditet og den efterfølgende hjemmefødsel samt forældrenes modstand mod at få det nyfødte barn undersøgt og registreret. Ankestyrelsen godkender den foreløbige afgørelse. I dette eksempel har kommunen således ingen viden om, hvorvidt forældrene kan tage vare på det konkrete nyfødte barn, men forældrenes modvilje til at samarbejde, og i det hele taget lade barnet undersøge, samt deres tidligere historik, er tilstrækkeligt til, at det nyfødte barn kan anbringes akut. Der er tale om en helt særlig situation, idet kommunen ikke har haft kendskab til graviditeten, at barnet ikke har været undersøgt af en læge og at kommunen nægtes adgang til barnet. En situation, som umiddelbart ikke giver anledning til den store tvivl i forhold til formandsafgørelsen, idet det i

lyset af forældrenes historik må anses for afgørende, at kommunen hurtigst muligt får kendskab til barnets tilstand.

I det andet eksempel godkender Ankestyrelsen ikke formandens foreløbige afgørelse, idet det ikke anses for nødvendigt at adskille barnet og forældrene på hospitalet. Dette begrundes med, at forældrene ikke havde udvist en adfærd på hospitalet, som udløste et øjeblikkeligt behov ved barnet. Ankestyrelsen lægger vægt på, at der ikke var oplysninger fra fagpersoner om, at det var risikabelt for barnet at være sammen med forældrene i en kortere periode. Sagen omhandlede et forældrepar, hvis første barn var blevet anbragt på institution et par måneder efter fødslen. Der var udarbejdet forældrekompetenceundersøgelse, som viste at forældrene hverken sammen eller hver for sig kunne varetage omsorgen for et barn. Kommunen havde oplyst forældrene om, at barnet ville anbringes efter fødslen, men forældrene ønskede ikke at give samtykke hertil. Formanden traf en foreløbig afgørelse kort efter fødslen. Sagsforløbet i denne sag antyder, at kommunen på forhånd havde planlagt en formandsafgørelse. Ankestyrelsen kommenterer ikke nærmere herpå, men lægger vægt på, at det ikke er godtgjort, at barnet ville tage skade af at opholde sig med forældrene indtil sagens behandling i børn og unge-udvalget. Der er i eksemplet ikke oplysninger om, hvorvidt forældrene ønsker at tage barnet med hjem, og om dette vil have betydning for sagens udfald.

Artiklen fra år 2016 synes at lægge særlig vægt på, at forældrene skulle have mulighed for at vise, hvorvidt de kunne tage vare på det konkrete barn, således at skæringspunktet blev, når barnet viste symptomer på at lide skade. Artiklen fra år 2019 synes derimod at lægge op til, at forældrenes historik kan være tilstrækkeligt til akut at anbringe et nyfødt barn. Ankestyrelsen flytter dermed umiddelbart skæringspunktet til et tidligere tidspunkt end hvor barnet udviser symptomer. Ankestyrelsen anfører ikke længere, at en formandsafgørelse ikke må forberedes, men understreger, at kommunen i situationer hvor det er muligt at forberede sagen, i stedet bør bestræbe sig på at forelægge sagen for børn og unge-udvalget umiddelbart efter barnets fødsel. I en situation, som i det sidste eksempel, hvor kommunen havde kendskab til familien, ville de således kunne have klargjort sagen til børn og unge-udvalget og efter fødslen have indkaldt til møde.

8.2.3 Sammenfatning

Både i principmeddelelse 15-17 og i Ankestyrelsens artikler anses hospitalet som et særligt trygt sted, idet professionelt personale kan holde øje med barnet og bistå forældrene. Medmindre forældrene udviser en uhensigtsmæssig adfærd for eksempel virker truende eller udadreagerende, lægges der op til, at forældrene skal have mulighed for at være sammen med barnet, så længe de fortsat opholder sig på hospitalet. I Ankestyrelsens artikel fra 2019 anføres det dog, at der kan være sager, hvor forældrenes funktionsniveau er så lavt, at de ikke er i stand til at tage vare på barnet, uanset støtte. Det samme kan være tilfældet, såfremt forældrene er meget følelsesmæssigt ustabile eller truer med at "gå under jorden".

Det fremgår særligt af principmeddelelse 15-17, at det konkrete nyfødte barns almentilstand efter fødslen inddrages. Det er ikke utænkeligt, at der vil være forældre, som vil være i stand til at tage vare på en sund og rask nyfødt baby indtil mødet i børn og unge-udvalget, men som ikke har kompetencer til at tage vare på et barn med fysiske vanskeligheder.

Det understreges i Ankestyrelsens artikel fra år 2019, at det ikke er en betingelse for at træffe en afgørelse om akut anbringelse uden samtykke, at barnet viser tegn på at lide skade. Ankestyrelsens nyeste artikel anlægger dermed en mindre restriktiv fortolkning end i artiklen fra år 2016, hvor skæringspunktet synes at lægge ved barnets symptomer på skade.

Der lægges både i principmeddelelsen og artiklerne vægt på, at der kun kan træffes afgørelse om akut anbringelse, såfremt barnets øjeblikkelige behov ikke kan afvente børn og unge-udvalgets afgørelse. Det er således ikke tilstrækkeligt, at der er omfattende dokumentation for, at forældrene ikke kan varetage omsorgen for et barn. Det skal ligeledes dokumenteres, at forældrene ikke kan tage vare på det nyfødte barn i en kortere periode indtil børn og unge-udvalgets møde selv med omfattende støtte. Heri lægger en iagttagelse af proportionalitetsprincippet, idet det skal overvejes, hvorvidt en mindre indgribende foranstaltning, for eksempel midlertidig massiv støtte i hjemmet, vil være tilstrækkeligt indtil afholdelse af børn og unge-udvalgsmødet. Det understreges dermed, at det ikke er tilstrækkeligt, at der er et anbringelsesgrundlag efter servicelovens § 58, og dermed en åbenbar risiko for, at barnet vil lide alvorlig skade, men at der desuden skal være et yderligere øjeblikkeligt og akut behov.

Ankestyrelsen anfører desuden, at familiens historik kan give anledning til bekymring, for eksempel såfremt der er andre anbragte børn eller forældrene selv har massive vanskeligheder.

En anledning til bekymring er imidlertid ikke ensbetydende med, at forholdet kan begrunde en akut anbringelse. Det skal fortsat dokumenteres, at forældrene uanset støtte ikke kan tage vare på barnet i den korte periode indtil børn og unge-udvalgets møde. Der skal således være tale om en særlig høj grad af vanskeligheder. Dette understøttes af Ankestyrelsens eksempel, hvor en akut anbringelse ikke godkendes til trods for at forældrene tidligere havde fået anbragt et helt lille barn og at det var dokumenteret, at de ikke var i stand til at varetage omsorgen for et nyfødt barn.

Kan det imidlertid dokumenteres ud fra forældrenes historik, at de ikke kan tage vare på et nyfødt barn selv i en kort periode med massiv støtte, må det udledes, at der kan træffes afgørelse om en akut anbringelse, uden at forældrene har haft mulighed for at bevise om, de kan tage vare på det konkrete barn. Såfremt det ikke er udgangspunktet, vil barnet blive forsøgskanin for forældrenes allerede dokumenterede manglende evne, og det vil blive barnets reaktion herpå, som afgør om der kan træffes afgørelse om akut anbringelse. Dette vil ikke stemme overens med, at det ikke er en betingelse, at barnet skal vise tegn på skade.

I begge artikler anfører Ankestyrelsen, at kommunen bør bestræbe sig på at forelægge sagen på et ordinært børn og unge-udvalgsmøde i nær tilknytning til fødslen. Er der således formodning for, at forældrene ikke vil samtykke i anbringelsen, bør kommunen forberede sig ved at beramme sagen til det første ordinære møde efter forventede fødselstidspunkt. Dette vil skabe retssikkerhed omkring afgørelsen, idet retssikkerhedsgarantierne vil skulle overholdes og forældrene således skal inddrages i kommunens påtænkte beslutninger. Dette stemmer overens med skånsomhedsprincippet, hvorefter kommunens indgriben skal udføres så skånsomt som muligt.

8.3 Praksis fra EMD

Som det fremgår i afsnit 6.2 er Danmark forpligtet til at sikre borgernes rettigheder efter EMRK, herunder retten til familieliv i EMRK art. 8. Afgørelserne afsagt af den Europæiske Menneskerettighedsdomstol kan således udgøre et fortolkningsbidrag til dansk ret.

Følgende afsnit indeholder en analyse af to domme fra EMD, som begge vedrører akut anbringelse af nyfødte fra fødegangen. Analysen har særligt fokus på, hvilke hensyn der lægges vægt på samt Domstolens afvejning af disse hensyn, herunder særligt i forhold til barnets og forældrenes beskyttelsesværdige, men i disse tilfælde modsatrettede, interesser.

8.3.1 K. and T. v. Finland, no. 25702/94

Domstolen skulle i sagen tage stilling til, hvorvidt staten Finland har overtrådt flere forskellige bestemmelser i EMRK i forbindelse med anbringelse af to børn og forløbet herefter. I forhold til dette speciale er det domstolens stillingtagen til, hvorvidt den akutte tvangsanbringelse af nyfødte J. og 5-årige M. er i strid med EMRK art. 8 om retten til familieliv, som er særlig relevant.

Sagens omstændigheder

Klager i sagen er moren K. og hendes samlever T. K. har børnene P fra 1986 og M. fra 1988 fra tidligere forhold, og T. er således kun far til nyfødte J. De sociale myndigheder havde siden 1989 været i kontakt med familien, idet K. adskillige gange havde været indlagt på hospitalet i kortere og længere perioder, som følge af psykiske lidelser, herunder psykoser og paranoia. K. er desuden diagnosticeret som skizofren.

I 1992 træffer retten afgørelse om, at faren til K.'s ældste barn P. skal overtage den fulde forældremyndighed. Retten træffer efterfølgende afgørelse om yderligere at begrænse K.'s samvær med P. til samvær under opsyn, idet det vurderes, at P.'s mentale udvikling vil kunne lide skade ved samvær med K uden opsyn. Da M. viser tegn på adfærdsvanskeligheder bliver han med samtykke fra forældrene i maj 1993 midlertidigt anbragt på et børnehjem i tre måneder for at gennemgå en psykologisk undersøgelse. På forespørgsel fra de sociale myndigheder udtalte lægerne fra et af de hospitaler, som K. havde været indlagt på, at K. på daværende tidspunkt ikke var i stand til at tage vare på M., men at hendes daværende tilstand ikke nødvendigvis ville være permanent.

K. var igen indlagt på sygehuset fra marts til maj 1993. Den 18. juni 1993 bliver J. født. De sociale myndigheder havde forinden underrettet hospitalet om deres bekymring, og anmodet om at blive kontaktet, når K. mødte op. Umiddelbart efter fødslen træffer myndighederne beslutning om akut anbringelse af J., og J. bliver flyttet til børneafdelingen på sygehuset. Den akutte anbringelse begrundes i K.'s ustabile mentale helbred, og at J. ville være i forøget risiko for at lide skade, såfremt K. fik kendskab til, at barnet skulle anbringes. K. partshøres derfor ikke om anbringelsen. Det vurderes desuden, at T. ikke vil kunne tage vare på både K., M. og nyfødte J., og dermed ikke ville kunne garantere barnets udvikling og sikkerhed. De sociale myndigheder lægger desuden vægt på, at K tidligere havde udvist modvilje i forhold til at følge råd og vejledning og det blev af denne grund vurderet, at der ikke ville kunne tilbydes tilstrækkelig støtte i hjemmet. Den 21.

juni 1993 blev M. ligeledes akut anbragt med samme begrundelse. Der blev d. 15. juli 1993 truffet afgørelse om endelig tvangsanbringelse af M. og J.

Domstolens afgørelse

De permanente afgørelser om anbringelse samt den akutte anbringelse af M. blev ikke fundet i strid med EMRK art. 8. Derimod fandt et flertal af dommere (14-3), at den akutte anbringelse af nyfødte J. udgjorde en krænkelse af retten til familieliv efter EMRK art. 8.

Domstolen anerkender, at det var rimeligt, at de nationale myndigheder ikke involverede K. i beslutningen om akut anbringelse, da dette, som følge af hendes helbred, kunne have haft alvorlige konsekvenser både for hende og børnene. Domstolen anerkender desuden, at de påberåbte grunde var relevante, og at det kan have været nødvendigt at tage forholdsregler for at beskytte nyfødte J. Det anføres dog, at de relevante grunde ikke kan anses for tilstrækkelige til, at der kunne foretages et så indgribende og intensivt indgreb i familielivet, og den akutte anbringelse direkte fra fødegangen anses ikke for nødvendigt i et demokratisk samfund.

Domstolen udtaler bl.a. *”However, the taking of a new-born baby into public care at the moment of its birth is an extremely harsh measure. There must be extraordinarily compelling reasons before a baby can be physically removed from the care of its mother, against her will, immediately after birth as a consequence of a procedure in which neither she nor her partner has been involved. The shock and distress felt by even a perfectly healthy mother are easy to imagine.”*⁸⁸

Domstolen fastslår, at der skal være tale om helt ekstraordinære tungtvejende grunde for, at et nyfødt barn kan fjernes fra sine forældre direkte efter fødslen. Der lægges således særlig vægt på, at der er tale om anbringelse af et nyfødt barn kort tid efter fødslen, og at en sådan anbringelse kan have store følelsesmæssige konsekvenser for moren. Dette understøttes af, at Domstolen godkender den akutte anbringelse af 5-årige M., til trods for at hans anbringelse begrundes i samme forhold. Domstolen understreger, at anbringelse af M. ikke anses for et ligeså stort indgreb i retten til familieliv, idet han allerede var midlertidigt anbragt med samtykke fra forældrene, og således ikke blev fjernet fysisk fra dem. Det er uvist, hvorvidt Domstolens resultat vil have været anderledes, såfremt M. ikke allerede var anbragt.

---

⁸⁸ K. and T. v. Finland, præmis 168

Et flertal ved domstolen vurderer således, at K.'s markante psykiske problemer og utilregnelighed, samt at det var dokumenteret, at hun ikke havde været i stand til at tage vare på sine to ældre børn, og at faren T. ikke var i stand til at tage vare på både K., M. og J., var relevante forhold, men ikke tilstrækkelige ekstraordinære omstændigheder til, at det kunne begrunde en akut anbringelse direkte efter fødslen.

Domstolen anfører, som en del af sin argumentation, at K. var på hospitalet på tidspunktet for anbringelsen, samt at der ikke var tale om en uforudset nødsituation, idet myndighederne havde kendskab til familien og den kommende fødsel. Domstolen slår ned på, at det ikke fremgår, at myndighederne havde overvejet, hvorvidt andre mindre indgribende foranstaltninger, ville kunne have beskyttet barnet, og udtaler ”*The Government have not suggested that other possible ways of protecting the new-born baby J. from the risk of physical harm from the mother were even considered. It is not for the Court to take the place of the Finnish child welfare authorities and to speculate as to the best child care measures in the particular case. But when such a drastic measure for the mother, depriving her totally of her new-born child immediately on birth, was contemplated, it was incumbent on the competent national authorities to examine whether some less intrusive interference into family life, at such a critical point in the lives of the parents and child, was not possible.*”⁸⁹ Domstolen understreger dermed, at det er en betingelse for, at der kan foretages et så indgribende indgreb i retten til familielivet, at det forinden er overvejet om alternative og mindre indgribende foranstaltninger vil kunne være tilstrækkelige. Kort sagt skal proportionalitetsprincippet iagttages. Det bemærkes desuden, at Domstolen også her har særligt fokus på morens følelser i situationen.

De dissenterende dommere

Dommen er som nævnt afsagt med dissens 14-3. De dissenterende dommere, som ikke stemte for, at den akutte anbringelse af J. var i strid med EMRK art. 8, deler sig i to. Derudover er to af dommerne, som har stemt med flertallet, uenige i begrundelsen for, at den akutte anbringelse af J. udgør en krænkelse af EMRK art. 8.

De to dommere Pellonpaa og Bratza er enige i, at måden den akutte anbringelse blev iværksat på var i strid med EMRK art. 8, men finder derimod, at betingelserne for en akut anbringelse var tilstede. I forhold til gennemførelsen af den akutte anbringelse, finder de to dommere, at det uanset

---

⁸⁹ K. og T. v. Finland, Præmis 168

situationen ikke kunne anses for forholdsmæssigt at fjerne barnet lige umiddelbart efter fødslen uden at tilbyde forældrene, at de kunne se barnet. Problemer med bemanningen på hospitalet udgør ifølge disse dommere ikke en undskyldende omstændighed.

De bemærker, at Domstolen godkender den akutte anbringelse af M. blandt andet med den begrundelse, at der ville være en risiko for, at K. ville fjerne M. fra anbringelsesstedet. De anfører, at denne argumentation ligeledes kunne gøres gældende i forhold til nyfødte J's situation. Det kan heraf udledes, at det, ifølge de to dommere, kan være tilstrækkeligt til at anbringe et barn akut, at der er risiko for, at forældrene vil tage barnet med hjem, såfremt det vel og mærke er dokumenteret, at forældrene ikke er i stand til at tage vare på barnet.

Dommerne undrer sig desuden over, at flertallet accepterer en akut anbringelse af M., selvom der ikke var en uforudset nødsituation, mens der i J.'s sag lægges vægt på, at situationen ikke var uforudset, og derfor ikke akut. De tilføjer, at det fremgik af den nationale lovgivning, at akutte anbringelser ikke kunne begrænses til tilfælde, hvor der opstod en pludselig nødsituation, men også omfattede situationer, hvor forsinkelse kunne bringe barnets trivsel i fare. Dette læner sig mere op ad den danske praksis, hvor det ikke er en betingelse, at situationen er uforudset.

Dommer Palm og Gaukur Jorundsson finder ikke, at EMRK art. 8 var krænket ved den akutte anbringelse af J. De henviser til, at det ikke er Domstolens opgave at erstatte de nationale myndigheder, og lægger vægt på, at de nationale myndigheder særligt i sager, som vedrører anbringelse af børn, bør have en bred skønsmargin, og at tvivl bør komme barnet til gode. De understøtter dette med, at Domstolen i alle tidligere afgørelser har accepteret de nationale myndigheders skøn over, hvorvidt en anbringelse har været nødvendig. Dommerne understreger, at det er de nationale myndigheder, som er kompetente til at vurdere, hvorvidt en anbringelse er nødvendig, og at Domstolen derfor bør afholde sig herfra. Særligt de akutte afgørelser udgør et stort dilemma for myndighederne, idet der er begrænset tid til at træffe en afgørelse. De to dommere finder det hensigtsmæssigt, at Domstolen er ekstra påpasselig, når børns rettigheder er involveret, således at myndighedernes skøn ikke kompliceres, og de af den grund ikke formår at beskytte et barn i fare.

Den sidste dissenterende dommer, Bonello, finder ligeledes ikke, at den akutte anbringelse var i strid med EMRK art. 8. Som de øvrige dissenterende dommere, understreger han, at myndighederne var i en stressende situation, hvor de skulle vælge, om de ville handle på en måde,

som ville skade moren eller på en måde som kunne skade barnet. Bonello anerkender, at en anbringelse fra fødegangen er et drastisk indgreb, som er følelsesmæssigt hårdt for moren, men mener ikke, at det er spørgsmål om, hvorvidt indgrebet er drastisk, men derimod om det er nødvendigt. Som tidligere nævnt kritiserer han Domstolen for, ikke at vægte barnets bedste højest; ”*Time and time again, this Court has underwritten the dogma that, in situations of conflicting rights, it is the child’s best interests that should be paramount*”. Bonello lægger særlig vægt på morens psykiske tilstand og utilregnelighed, og understreger at “*the infant’s best interests, if that article of faith were to retain any meaning, would have been poorly served by making her the responsibility of irresponsible*”. Ifølge Bonello bør hensynet til barnets bedste være ”*paramount*”, og dermed tillægges afgørende vægt i en konflikt mellem rettigheder.

8.3.2 P., C., and S. v. United Kingdom, no. 56547/00

Denne sag omhandler ligeledes Domstolens stillingtagen til, hvorvidt en akut anbringelse af nyfødte S. var i strid med EMRK art. 8.

Sagens omstændigheder

Sagen omhandler P. og C., som i 1998 bliver forældre til S, som anbringes akut direkte fra fødegangen. P har i forvejen 2 børn, A fra 1976 og B fra 1985. P. var i USA dømt for at have udsat B. for mishandling og for at bringe B.’s helbred i fare. P. havde givet B. afføringsmiddel, som havde forårsaget feber og diarre, og som følge heraf vægttab medvidere. P. var mistænkt for at lide af Munchhausen by proxy. Da P. kom fra USA til England i 1996, mødte hun C., og kort tid efter blev hun gravid. De amerikanske myndigheder informerede myndighederne i England om P’s forhold, da de blev opmærksomme på hendes udrejse. De engelske myndigheder var i kontakt med P. og C. fra januar 1998. Der var en del korrespondance imellem parterne, men P. og C. udviste fra start en manglende vilje til at samarbejde med myndighederne.

S. blev født ved kejsersnit d. 7. maj 1998. Få timer efter fødslen blev en akut anbringelse iværksat. I første omgang anmodede myndighederne hospitalets personale om at overvåge S., men da hospitalet, ifølge myndighederne, vurderede, at de ikke kunne sikre beskyttelse af S., blev S. anbragt i familiepleje blot 12 timer efter fødslen.

Domstolens afgørelse

Selve gennemførelsen af den akutte anbringelse af S. blev af en enstemmig Domstol anset for at være i strid med EMRK art. 8. Domstolen fandt det ikke nødvendigt, at S. blev anbragt i familiepleje og fjernet fra hendes forældre så kort tid efter fødslen. Domstolen understreger, at en anbringelse umiddelbart efter fødslen kræver “*exceptional justification*”, idet en sådan anbringelse “*is a step which is traumatic for the mother and places her own physical and mental health under a strain, and it deprives the new-born baby of close contact with its natural mother and, as pointed out by the applicants, of the advantages of breast-feeding. The removal also deprived the father, C., of being close to his daughter after the birth.*”⁹⁰ Domstolen lægger vægt på, at det ikke er dokumenteret, at hospitalet ikke kunne sørge for nyfødte S.’s sikkerhed, således at P. og C. under opsyn kunne have haft mere tid sammen med S.. Der lægges desuden vægt på, at P. var tvunget til at opholde sig i hospitalssengen de første dage som følge af kejsersnittet. Idet P. ville være sengeliggende i denne periode anses hun ikke at udgøre samme risiko over for S..

Selvom gennemførelsen af den akutte anbringelse anses for at være i strid med EMRK art. 8 finder Domstolen ikke selve afgørelsen om akut anbringelse i strid med EMRK art. 8. Domstolen udtaler derimod, at der var relevante og tilstrækkelige grunde for myndighederne til at iværksætte en akut anbringelse, idet moren var dømt for at skade sit andet barn, og at der var mistanke om, at hun led af Munchhausen by proxy. Domstolen anfører, “*in the circumstances, the Court considers that the decision to apply for the emergency protection order after S.’s birth may be regarded as having been necessary in a democratic society to safeguard the health and rights of the child. The local authority had to be able to take appropriate steps to ensure that no harm came to the baby and, at the very least, to obtain the legal power to prevent C. or any other relative from removing the baby with a view to foiling the local authority’s actions, and thereby placing the baby at risk*”.⁹¹ Der lægges hermed også vægt på, at myndighederne var nødsaget til at iværksætte foranstaltninger for at sikre sig, at C. eller andre pårørende ikke ville tage barnet for at forhindre myndighedernes indgriben.

Det bemærkes, at en stor del af præmisserne i afgørelsen har samme ordlyd som præmisserne i K. and T. v. Finland.

---

⁹⁰ P., C., and S. v. United Kingdom, præmis 131

⁹¹ P., C., and S. v. United Kingdom, præmis 130

8.3.3 Sammenfatning

Ud fra de to afgørelser, kan det udledes, at det tillægges stor betydning, at der er tale om et nyfødt barn og at det er et særligt indgribende indgreb i retten til familieliv, når barnet fjernes i umiddelbar forlængelse af fødslen. Der skal således være tale om helt ekstraordinære omstændigheder, såfremt et barn skal anbringes direkte fra fødegangen.

Der lægges i begge afgørelser vægt på, at familierne opholder sig på hospitalet. Hospitalet anses som et sikkert sted, hvor der kan holdes opsyn med forældrene og barnet. Det kan således forsigtigt udledes, at medmindre der er tale om ekstraordinære omstændigheder, så vil gennemførelsen af en akut anbringelse, mens familien opholder sig på hospitalet, som udgangspunkt være i strid med EMRK art. 8.

I begge afgørelser nævnes morens følelser flere gange i domstolens præmisser, hvilket giver et indtryk af, at disse tillægges særlig vægt. Der lægges blandt andet vægt på morens manglende mulighed for at amme og knytte bånd med barnet, samt den psykiske reaktion på at få fjernet sit barn lige efter at have gennemgået en fødsel. Samtidig er der særligt i K. and T. v. Finland af flertallet, umiddelbart et øget fokus på forældrenes retssikkerhed og deres ret til familieliv og et knap så tydeligt fokus på barnets bedste til trods for, at Domstolen indledningsvist anfører: *“..consideration of what is in the best interests of the child is in every case of crucial importance”*.⁹² Som det fremgår ovenfor kritiseres Domstolens prioritering af barnets bedste af dissenterende dommer Bonello.

Det understreges i begge afgørelser, at de nationale myndigheder har en vid skønsmargin, særligt når det drejer sig om vurdering af, hvorvidt en akut anbringelse er nødvendigt. Dog stiller Domstolen krav om, at myndighederne skal *“establish that a careful assessment of the impact of the proposed care measure on the applicants and the children, as well as of the possible alternatives to taking the child into public care, was carried out prior to implementation of such a measure”*.⁹³ Domstolen lægger således vægt på, at staten har foretaget en omhyggelig og konkret vurdering af, hvilken effekt afgørelsen har på både barn og forældre samt hvorvidt en mindre indgribende foranstaltning ville have været tilstrækkelig.

---

⁹² K. and. T. v. Finland, præmis 154

⁹³ K. and. T. v. Finland, præmis 166, P., C., and S. v. United Kingdom, præmis 116

Det kan desuden udledes af særligt K. and T. v. Finland, at der er tale om et indgreb i retten til familieliv, som rummer flere forskellige perspektiver. Der er enighed om, at en akut anbringelse er yderst indgribende i forældrenes ret til familieliv samt at barnets bedste bør vægtes højt. Men ses der på de dissenterende dommers udtalelser, samt Pellonpaa og Bratza's anden begrundelse for at stemme med flertallet, kan det udledes, at det bliver centralt for afgørelsens resultat, hvad den enkelte dommer lægger vægt på. Blandt andet lægger dissenterende dommer Bonello større vægt på hensynet til barnets bedste end flertallet og anser barnets bedste for at være det altafgørende hensyn.

8.4 Ankestyrelsens rapport om kommunernes praksis

Ankestyrelsen har udarbejdet en rapport om kommunernes praksis for tvangsanbringelse, herunder også de akutte tvangsanbringelser. Det er indledningsvist væsentligt at bemærke, at rapporten ikke udgør en retskilde, men udelukkende giver et indblik i kommunernes praksis på området.

På opfordring fra Social- og indenrigsministeriet udarbejdede Ankestyrelsen i november 2019 en rapport om kommunernes praksis for anbringelse af børn uden for hjemmet uden samtykke. Baggrunden herfor var en stigende tendens i antallet af anbringelser uden for hjemmet uden samtykke, til trods for at antallet af anbringelser generelt var faldende. Det fremgår af rapporten, at der i 2016, 2017 og 2018 blev truffet henholdsvis 77, 82 og 70 afgørelser om akut anbringelse.⁹⁴ Ifølge rapporten, er det ofte i sager med helt små børn, at der indstilles til en akut anbringelse. Kommunerne udtaler, at de har et eksplicit fokus på at gribe tidligt ind, idet forskning viser, at den første tid i et barns liv har afgørende betydning for barnets muligheder for trivsel og udvikling. Kommunerne forsøger derved at gribe ind så tidligt som muligt for at minimere eller helt undgå, at barnet tager skade.⁹⁵ En leder fra en kommune udtaler: *"Det er ofte de helt små, der fjernes, fordi det nogle gange er dage, der er tale om i forhold til at sikre deres udvikling"*.⁹⁶ Med et øget fokus på, at der bør gribes tidligt ind og særligt ved de helt små, er det ikke svært at forestille sig, at kommunerne kan have en tendens til hellere at ville gribe ind lidt for tidligt end lidt for sent.

---

⁹⁴ Anbringelser uden samtykke, Ankestyrelsen, nov. 2019, s. 18

⁹⁵ Anbringelser uden samtykke, Ankestyrelsen, nov. 2019, s. 18, s. 28

⁹⁶ Ibid., s. 28

Udover at kommunerne har et særligt fokus på at gribe tidligt ind, fremgår det af rapporten, at kommunerne oplever, at forældrene er mindre villige til at give samtykke til anbringelse, når det drejer sig om de helt små børn. Dette kan ifølge kommunerne skyldes, at forældrene oplever, at de ikke har fået en reel chance for at tage sig af barnet.⁹⁷ En leder fra en af kommunerne udtaler desuden, at det ikke er ønskværdigt at foretage akutanbringelser, blandt andet fordi prognosen for et godt samarbejde med forældrene er dårligere.⁹⁸ Ifølge kommunerne bliver samarbejdsrelationen med forældrene påvirket, når barnet anbringes uden samtykke, idet forældrene bliver frustrerede og vrede. Et dårligt samarbejde mellem kommunen og forældrene vil i sidste ende kunne påvirke barnet negativt.⁹⁹ Er der tale om en akut anbringelse, hvor forældrene desuden ikke er inddraget i beslutningsprocessen, er der stor sandsynlighed for, at samarbejdsrelationen vil påvirkes yderligere i en negativ retning.

I Ankestyrelsens rapport oplyser to af kommunerne, at de har ændret deres praksis for brug af § 75, efter at have modtaget sager vedrørende akut anbringelse retur fra Ankestyrelsen. Disse kommuner anvender derfor ikke bestemmelsen i samme omfang som tidligere.¹⁰⁰ Dette indikerer, at kommunerne forsøger at rette ind efter Ankestyrelsens praksis, hvilket muligvis vil betyde, at der fremadrettet ikke vil ses samme antal akutte anbringelser. Ankestyrelsen stadfæster i de fleste sager den endelige anbringelse, selvom den akutte anbringelse underkendes. Der er således tale om sager, hvor det på længere sigt er barnets bedste at være anbragt. Det er derfor væsentligt, at kommunerne ikke afholder sig fra at handle i sagerne, men derimod i højere grad forsøger at iværksætte den bedst mulige støtte til forældrene i perioden fra fødslen til mødet i børn og ungeudvalget.

---

⁹⁷ Ibid., s. 8

⁹⁸ Ibid., s. 26

⁹⁹ Ibid., s. 8

¹⁰⁰ Ibid., s. 27

9. Konklusion

Formålet med nærværende speciale har været at analysere retstillingen for akutte tvangsanbringelser efter servicelovens § 75. Specialet har forsøgt at belyse, hvornår der foreligger et øjeblikkelige behov for barnet, som kan danne grundlag for en akut tvangsanbringelse med et særligt fokus på, hvorvidt der er særlige forhold, som gør sig gældende, når der er tale om nyfødte børn.

En akut anbringelse uden samtykke er en yderst indgribende foranstaltning, som ofte træffes på et ufuldstændigt oplysningsgrundlag. Afgørelsen skal, som følge af sin akutte karakter, træffes hurtigt, og der vil ikke være tid til at afvente, at sagen oplyses ved for eksempel en børnefaglig undersøgelse, som er en betingelse for at træffe en afgørelse om ordinær tvangsanbringelse efter servicelovens § 58. Det bemærkes dog, at der i praksis også vil være akutte sager, hvor kommunen på forhånd har kendskab til familien, og er der tale om vordende forældre har kommunen mulighed for at iværksætte en undersøgelse af forældrenes kompetencer inden barnets fødsel jf. servicelovens § 50, stk. 9. Selvom der vil være situationer, hvor den akutte afgørelse træffes på et ufuldstændigt oplysningsgrundlag, er det således ikke givet, at det altid er tilfældet.

Retssikkerhedsgarantierne, som er gældende ved almindelige tvangssager, sættes på standby, og gælder således ikke ved den akutte tvangsanbringelse. Det er således for eksempel ikke et krav, at forældremyndighedsindehaveren inddrages i beslutningsprocessen og gives lejlighed til at udtale sig, såfremt det ikke er hensigtsmæssigt af hensyn til beskyttelsen af barnet.

Det kan konkluderes, at de processuelle regler i servicelovens § 75, stk. 2-4 er ufravigelige, og at en tilsidesættelse heraf medfører, at afgørelsen er ugyldig. Der skal således være forsøgt indhentet samtykke til anbringelsen fra forældremyndighedsindehaveren og den unge over 15 år. Der stilles ikke formkrav til samtykket, men det skal gives i umiddelbar tilknytning til anbringelsen. Når der er truffet afgørelse om akut anbringelse uden samtykke, skal forældremyndighedsindehaveren og eventuelle andre parter inden 24 timer have skriftlig meddelelse om afgørelsen og begrundelse herfor. Snarest muligt og inden for 7 dage skal formandens afgørelse godkendes af børn og ungeudvalget. Godkendes afgørelsen har den gyldighed i 1. måned. Afgørelsen om akut anbringelse uden samtykke er således foreløbig, og såfremt barnet skal forblive anbragt, skal børn og ungeudvalget træffe afgørelse om anbringelse efter servicelovens § 58.

Formålet med specialet har særligt været at belyse, hvilke forhold der lægges vægt på i vurderingen af, hvorvidt barnets øjeblikkelige behov kan afvente et møde i børn og unge-udvalget. Det er væsentligt at bemærke, at der altid vil være tale om en konkret vurdering af den pågældende situation, herunder barnets konkrete behov og forældrenes kompetencer i forhold til netop dette barnets konkrete behov. Til trods herfor giver praksis, Ankestyrelsens artikler og undersøgelser dog et billede af, i hvilke situationer en akut anbringelse vil være relevant.

Først og fremmest kan det konkluderes, at det ikke er tilstrækkeligt, at det er dokumenteret, at forældrene ikke kan tage vare på barnet. Det skal derudover dokumenteres, at forældrene, selv med massiv støtte, ikke kan varetage omsorgen for barnet i en kort periode indtil afholdelse af børn og unge-udvalgets møde. Heri lægger, at kommunen skal kunne dokumentere, at mindre indgribende støtte foranstaltninger er overvejet, og vurderet ikke tilstrækkelige. Det kan for eksempel være massiv støtte i hjemmet eller indlogering på et mor-barn-hjem. Det kan ud fra Ankestyrelsens praksis eksempler og praksis fra EMD konkluderes, at der lægges særlig vægt herpå. Såfremt det ikke er dokumenteret, at mindre indgribende foranstaltninger ikke vil være tilstrækkeligt, vil afgørelsen om akut anbringelse, som udgangspunkt anses for ugyldig og i strid med EMRK art. 8.

Det konkluderes, at der kun kan træffes afgørelse om en akut anbringelse i helt særlig akutte situationer. Det kan for eksempel være tilfældet, hvor der er mistanke om vold, misbrug eller alvorligt omsorgssvigt i hjemmet. Der kan desuden være tale om sager, hvor forældrene er psykisk ustabile og selvskadende og/eller truer med ”at gå under jorden”. Selvom barnet på sigt vil have behov for at blive adskilt fra forældrene for ikke at lide skade, er det ikke ensbetydende med, at barnet har et øjeblikkeligt behov for at blive adskilt fra forældrene. Det er således ikke tilstrækkeligt, at det vil være bedre for barnet at være anbragt. Dog anfører Ankestyrelsen, at det ikke er en betingelse, at barnet viser symptomer på at lide skade.

Nyfødte børn er særligt skrøbelige, og det kan være et spørgsmål om dage i forhold til at undgå, at det nyfødte barn lider skade ved at forblive sammen med sine forældre. Akut anbringelse af nyfødte er således en helt særlig problematik. Ud fra en analyse af praksis fra Ankestyrelsen, Ankestyrelsens artikler samt praksis fra EMD kan det konkluderes, at der skal foreligge ekstraordinære tungtvejende grunde for, at et barn kan fjernes fra sine forældre umiddelbart efter fødslen. Det kan derudover konkluderes, at det har stor betydning om familien fortsat opholder sig på hospitalet. Hospitalet anses som et trygt sted, og forældrene skal derfor, som udgangspunkt

enten have en særlig uhensigtsmæssig adfærd for eksempel være truende eller udadreagerende, have et ualmindeligt lavt funktionsniveau eller true med at ”gå under jorden”, førend der kan træffes afgørelse om akut anbringelse direkte fra fødegangen. EMD lægger desuden særlig vægt på de følelsesmæssige konsekvenser for moren.

Ud fra Ankestyrelsens artikel fra 2019 kan det konkluderes, at forældrene kan være så følelsesmæssige ustabile og svingende i sindsstemning, at de udgør en sådan fare for barnet, at der kan træffes afgørelse om akut anbringelse. Familiens historik vil ligeledes indgå i vurderingen, herunder om øvrige børn er anbragt og om forældrene selv har massive vanskeligheder med at klare sig. Det kan således konkluderes, at der kan være situationer, hvor det ud fra forældrenes historik kan dokumenteres, at de ikke kan tage vare på et nyfødt barn selv i en kort periode med massiv støtte. Selvom vurderingen skal være konkret og omhandle det konkrete barn, er det således ikke en betingelse, at forældrene skal have mulighed for vise, om de kan tage vare på det konkrete nyfødte barn.

Det kan afslutningsvist konkluderes, at en afgørelse om akut anbringelse indebærer en vanskelig afvejning af hensynet til barnets bedste og hensynet til forældrenes retssikkerhed og ret til familieliv efter EMRK art. 8. Denne afvejning vanskeliggøres yderligere af sagens akutte karakter og det faktum, at afgørelsen ofte træffes på et ufuldstændigt oplysningsgrundlag.

10. Retssikkerheden – retspolitiske overvejelser

Justitia har 7. september 2018 udgivet en rapport: *Tvangsanbringelser – retssikkerhed i en kompliceret beslutningsproces*. Justitia er en uafhængig juridisk tænketank, som har fokus på retssikkerhed og frihedsrettigheder.¹⁰¹ Udover at Justitia i deres rapport gennemgår indholdet af retsreglerne, omfatter rapporten også en vurdering af de kompetencemæssige forudsætninger for at træffe en akutafgørelse samt en vurdering af godkendelses- og klagesystemet. Følgende afsnit vil indeholde en retspolitisk diskussion, som tager udgangspunkt i Justitias rapport.

10.1 Kompetencen efter serviceloven § 75

Som bekendt er det formanden for børn og unge-udvalget, som har kompetencen til at træffe foreløbige afgørelser efter servicelovens § 75. Formanden for børn og unge-udvalget er et medlem af kommunalbestyrelsen. Det vil sige, at formanden er kommunalpolitiker, og derfor ikke nødvendigvis har juridiske kompetencer. En formandsafgørelse om akut anbringelse uden samtykke skal træffes hurtigt og sagen vil derfor ofte være mindre oplyst end anbringelsessager efter § 58, som behandles i børn og unge-udvalget. Som Justitia nævner vil formanden således ofte skulle træffe en afgørelse uden rådgivning fra børnesagkyndige og uden dommerens juridiske og retssikkerhedsmæssige input.¹⁰² Ifølge Justitias rapport har flere fagpersoner givet udtryk for, at formanden reelt er tvunget til at stole på kommunens vurdering og dermed godkende indstillingen. Adjunkt Hanne Hartoft og dommer Charlotte Meincke anfører blandt andet, at *”Formanden er 100 procent afhængig af sin forvaltning. Det er helt overvejende forvaltningen, der træffer den beslutning”*¹⁰³ og *”I de akutte sager er formanden meget afhængig af sekretariatets sagsoplysning og vurdering. Jeg kan umiddelbart ikke komme i tanke om en eneste gang, hvor jeg ikke har godkendt en formandsafgørelse.”*¹⁰⁴

Flere fagpersoner gør opmærksom på, at børn og unge-udvalget sædvanligvis godkender formandens beslutning. Til trods for, at formandens afgørelse godkendes af børn og unge-udvalget inden for 7-dages fristen, er det som tidligere nævnt kun halvdelen af de sager, som påklages til Ankestyrelsen, der stadfæstes.¹⁰⁵ Ifølge Justitia giver den lave stadfæstelsesprocent en stærk indikation af, at kvaliteten af formandsafgørelserne ligger på et lavt niveau. I forlængelse heraf anfører Justitia, at den lave stadfæstelsesprocent giver anledning til overvejelser vedrørende

---

¹⁰¹ *Tvangsanbringelser – retssikkerhed i en kompliceret beslutningsproces*, Justitia, 2018, s. 2

¹⁰² *Tvangsanbringelser – retssikkerhed i en kompliceret beslutningsproces*, Justitia, 2018, s. 89

¹⁰³ *Ibid.*, Hanne Hartoft, Adjunkt, ph.d., Aalborg Universitet

¹⁰⁴ *Tvangsanbringelser – retssikkerhed i en kompliceret beslutningsproces*, Justitia, 2018, s. 90, Charlotte Meincke, Administrerende dommer i Københavns Byret

¹⁰⁵ Se afsnit 8: Akut tvangsanbringelse

placeringen af kompetencen til at træffe afgørelser om akut anbringelse. Justitia omtaler kort en placering af kompetencen ved børn og unge-udvalget, men afviser hurtigt dette som uhensigtsmæssigt som følge af sagernes akutte karakter. En anden overvejelse er, hvorvidt det er optimalt, at det er en kommunalpolitiker, som træffer afgørelsen. Justitia finder, at det ud fra en retssikkerhedsmæssig betragtning, giver anledning til undren, at en akut afgørelse med risiko for forhastede konklusioner skal træffes af en kommunalpolitiker. Det anbefales derfor, at kompetencen overlades til børn og unge-udvalgets dommermedlem. Dette begrundes med dommerens mulighed for juridisk at vurdere sagen samt dommerens erfaring med at bedømme beviser og vurdere om sagen er tilstrækkeligt oplyst.¹⁰⁶ Det bemærkes, at Justitia tidligere i rapporten anbefaler, at dommeren gøres til formand for børn og unge-udvalget. Dette anbefales i forbindelse med en diskussion omkring kommunalbestyrelsesmedlemmernes funktion i børn og unge-udvalget, herunder om de eventuelt bør erstattes med andre lægmænd eller medlemmer med faglig viden. Der sættes blandt andet spørgsmålstegn ved om det ud fra et retssikkerhedsmæssigt perspektiv er hensigtsmæssigt, at et udvalg med politisk repræsentation skal træffe indgribende afgørelser på et komplekst område.¹⁰⁷

Justitia synes at indikere, at den lave kvalitet af formandsafgørelserne hænger sammen med, at det er formanden for børn og unge-udvalget, som træffer afgørelsen. Dette forekommer umiddelbart lettere unuanceret. Det kan selvfølgelig ikke udelukkes, at der er en sammenhæng, men det synes dog relevant at anføre, at vurderingen af barnets øjeblikkelige behov kan være yderst vanskelig, særligt henset til at vurderingen skal foretages hurtigt og ofte på et ufuldstændigt oplysningsgrundlag. Administrerende dommer ved Retten i Frederiksberg Jacob Waage er citeret i rapporten for at have udtalt at *"Formandens afgørelse vil blive truffet på et meget ufuldstændigt grundlag og vil i den helt overvejende del af tilfældene føre til, at forvaltningens indstilling følges. Formanden har ikke særlige forudsætninger for at træffe akutaftagørelsen, men dette ville gælde uanset, hvem der havde kompetencen hertil."*¹⁰⁸ Dommermedlemmet vil som udgangspunkt have en bedre forudsætning for at træffe afgørelsen i kraft af sin juridiske baggrund. Anbefalingen om, at kompetencen bør flyttes til dommermedlemmet eller alternativt formandsposten overtages af dommermedlemmet, giver således god mening i et retssikkerhedsmæssigt perspektiv. Det skal dog bemærkes, at formandens afgørelser i praksis sædvanligvis godkendes af børn og unge-udvalget og dermed også af dommermedlemmet. Spørgsmålet er således, hvorvidt det reelt vil have en betydning i praksis, at kompetencen flyttes. Hertil kan dog bemærkes, at der er forskel på omstændighederne ved formandens afgørelse og børn og unge-udvalgets efterfølgende

---

¹⁰⁶ Tvangsanbringelser – retssikkerhed i en kompliceret beslutningsproces, Justitia, 2018, s. 93

¹⁰⁷ Ibid., s. 57

¹⁰⁸ Ibid., s. 89

godkendelse. På tidspunktet, hvor børn og unge-udvalget skal vurdere formandsafgørelsen, er barnet allerede anbragt. Såfremt der er en stærk formodning for, at børn og unge-udvalget vil træffe en afgørelse om endelig anbringelse, men det ikke er muligt at klargøre sagen inden for 7-dages fristen, er det ikke usandsynligt, at der vil være en tendens til at godkende formandens afgørelse, således at barnet forbliver anbragt indtil den endelige afgørelse er klar. Der vil således måske ses igennem fingre med formelle sagsbehandlingsfejl ved formandsafgørelsen og en eventuel tvivl om, hvorvidt anbringelsen kunne have afventet et ordinært møde vil komme barnet til gode. Det skal dog understreges, at det er uvist, hvorvidt ovenstående er tilfældet i praksis.

Da afgørelsen skal træffes hurtigt og ofte på et mindre oplyst grundlag, vil dommermedlemmet, som formanden, ligeledes være nødsaget til at læne sig op ad kommunens indstilling. Som citeret af Jacob Wage ovenfor vil dommeren, trods sin juridiske baggrund, ikke have særlige forudsætninger for at træffe afgørelsen. Det er uvist, hvorvidt dommerens juridiske kompetencer vil have en betydning i praksis. Om ikke andet bør dommeren dog være mere kompetent i forhold til at påse, at de formelle sagsbehandlingsregler er overholdt, og at sagen er tilstrækkeligt oplyst. Samtidig vil dommeren i sager, hvor der for eksempel foreligger en forældrekompetence undersøgelse og andet dokumentation være mere kompetent til at foretage en bevismæssig vurdering af disse. Det er således ikke udelukket, at kvaliteten af afgørelserne vil være anderledes, såfremt kompetencen flyttes til dommermedlemmet i børn og unge-udvalget. Det bemærkes dog igen, at børn og unge-udvalget og dermed dommermedlemmet har godkendt alle de sager, som er påklaget til Ankestyrelsen, og som dermed er en del af den lave stadfæstelsesstatistik.

10.2 Godkendelses- og klagesystemet

Ud over ovenstående giver godkendelses- og klagesystemet for formandsafgørelsen anledning til overvejelser i rapporten. Som det fremgår af afsnit 7.1.1 vil en klage over formandsafgørelsen ikke behandles i Ankestyrelsen, så længe der verserer en sag om anbringelse efter servicelovens § 58 i børn og unge-udvalget. Baggrunden herfor er et ønske om, at sagen ikke behandles flere steder samtidigt. Godkendelses- og klagesystemet medfører således, at klagen over formandsafgørelsen først vil behandles, når der er truffet endelig afgørelse om ordinær anbringelse. På dette tidspunkt vil barnet således være anbragt efter servicelovens § 58, og barnet vil dermed forblive anbragt, uanset om Ankestyrelsen ikke godkender formandsafgørelsen. Ud over, at det kan virke meningsløst for forældrene at klage over formandsafgørelsen, har det i sager, hvor barnet skal forblive anbragt ingen umiddelbar konsekvens for hverken formanden eller kommunen, at formandsafgørelsen ikke godkendes. Ved den akutte foreløbige afgørelse sættes retssikkerhedsgarantierne på standby, og det må derfor anses for særlig vigtigt, at der er mulighed

for at klage over afgørelsen, og at klagen behandles hurtigt. Den manglende konsekvens for kommunen og formanden kan desuden medføre en risiko for, at der slækkes på kvaliteten af afgørelserne og muligvis træffes en akut afgørelse uden, at der er grundlag herfor. Det må dog formodes, at kommunerne vil forsøge at rette praksis ind efter Ankestyrelsens afgørelser. En kort sagsbehandlingsfrist for klagen over formandsafgørelse, vil dog muligvis kunne motivere formanden til at træffe en afgørelse af højere kvalitet, idet det ikke må anses for ønskeligt, at barnet hjemgives som følge af en ugyldig formandsafgørelse, for derefter at blive anbragt ved en ordinær afgørelse kort tid efter.

I sager, hvor det viser sig, at barnet slet ikke skal være anbragt, anfører Justitia, at klagesystemet giver anledning til betænkeligheder, idet barnet, såfremt klagen over formandsafgørelsen havde været behandlet hurtigt og inden en ordinær afgørelse, ville have været hjemgivet på et tidligere tidspunkt. Det bemærkes dog, at formandsafgørelsen kun er gældende i 1. måned fra børn og unge-udvalgets godkendelse, hvorfor en ordinær afgørelse vil skulle træffes inden for udløbet af 1. måned. Klagen over formandsafgørelsen vil således skulle behandles med en frist på under 1. måned, før det vil have en betydning for barnets hjemgivelse.

Justitia anfører, at der er tale om to forskellige afgørelser, hvorfor der ikke synes at være en hindring for, at klagen over den foreløbige afgørelser får sit eget forløb.¹⁰⁹ Justitia bemærker, at en stor del af formandens afgørelser godkendes af børn og unge-udvalget, men kun halvdelen stadfæstes af Ankestyrelsen. Justitia anbefaler derfor, at kompetencen til at godkende formandens beslutning inden for fristen på de 7 dage overføres til Ankestyrelsen således, at godkendelsen behandles som en slags automatisk klage.¹¹⁰ Det bemærkes desuden, at Justitia tidligere i rapporten stiller spørgsmålstejn ved børn og unge-udvalgenes uafhængighed og upartiskhed, idet to af fem medlemmer i udvalget repræsenterer den kommunalbestyrelsen, som har forberedt sagen samt at udvalget er placeret i kommunen. Justitia foreslår blandt andet, at kompetencen til at træffe afgørelser flyttes til det nye familieretlige system. I den forbindelse henviser Justitia blandt andet til det norske system, hvor det er et uafhængigt domstolslignende regionalt nævn, som træffer afgørelse i sager om tvangsanbringelse.¹¹¹

---

¹⁰⁹ Tvangsanbringelser – retssikkerhed i en kompliceret beslutningsproces, Justitia, 2018, s. 94

¹¹⁰ Ibid., s. 95

¹¹¹ Ibid., s. 71

12. Litteraturliste

Afgørelser

Ankestyrelsens principmeddelelser

76-19

15-17

94-17

84-14

Domme fra den Europæiske menneskerettigheds domstol

Case of K. og T. v. Finland, 12. july 2001 (application no. 25702/94)

Case of P., C., and S. v. United Kingdom, 16. October 2002 (application no. 56547/00)

Artikler

Lilleør, Camilla Bang, **Foreløbige afgørelser om anbringelse af nyfødte uden samtykke**, Nyt fra Ankestyrelsen, nr. 5, 2016

Reinicke, Gitte A., **Anbringelser fra fødegangen er en indgribende foranstaltning**, Nyt fra Ankestyrelsen, nr. 6, 2019

Schultz, Trine og Hartoft, Hanne, **Akut anbringelse af nyfødte**, Juristen nr. 2, 2019

Stang, Elisabeth Gording, **Emergency Placements: Human Rights Limits and Lessons**, i Human Rights in child protection, Asgeir Falch-Eriksen og Elisabeth Backe-Hansen, Palgrave Macmillan, 2018

Juridisk litteratur

Andersen, Jon: *Socialforvaltningsret*, 6. udgave, 1. oplag, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2016

Bønsing, Steen: *Almindelig Forvaltningsret*, 3. udgave, 2. oplag, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2013

Hartoft, Hanne: *Magtanvendelse over for anbragte børn og unge*, 1. udgave, 1. oplag, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2016

Kjølbro, Jon Fridrik: *Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – for praktikere*, 4. udgave, 1. oplag, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2017

Munk-Hansen, Carsten: *Retsvidenskabsteori*, 1. udgave, 1. oplag, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2014

Mørk, Anne: *Børns processuelle rettigheder i tvangsanbringelsessager*, 1. udgave, 1. oplag, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2019

Revsbech, Karsten; Garde, Jens; Jensen, Jørgen Albæk; Jensen, Orla Friis; Madsen, Helle Bødker; Mørup, Søren Højgaard: *Forvaltningsret – Almindelige emner*, 6. udgave, 1. oplag, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2016

Rytter, Jens Elo: *Individets grundlæggende rettigheder*, 2. udgave, Karnov Group Denmark A/S, 2016

Schultz, Trine; Hartoft, Hanne; Klausen, John; Nina von Hielmcrone: *Socialret – Børn og unge*, 1. udgave, 2. oplag, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2017

Scultz, Trine; Mørk, Anne; Hartoft, Hanne mfl.: *Children's Rights – The Convention of the Rights of the Child in Danish Law*, 1. Udgave, Djøf forlag, 2020

Lovgivning

LBK nr. 433 af 22. april 2014, bekendtgørelse af forvaltningsloven (forvaltningsloven)

LBK nr. 798 af 7. august 2019, bekendtgørelse af lov om social service (serviceloven)

LBK nr. 826 af 16. august 2019, bekendtgørelse af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsloven)

Lov nr. 137 af 25. februar 2020, Lov om ændring af lov om social service

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

BKI nr. 16 af 16. januar 1992, Bekendtgørelse af FN-konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder

BEK nr. 727 af 10. juli 2019, Bekendtgørelse om forretningsorden for børn og unge-udvalgene

Lovforarbejder

L 229 (1996-97), Forslag til lov om social service

L 38 (2004-05, 2. samling), Forslag til lov om social service

L35 (2006-07), Forslag til lov om ændring af lov om social service og lov om tilbageholdelse af stofmisbrugere i behandling

L 178 (2009-10), Forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og forældreansvarsloven

L 68 (2019-20), Forslag til lov om ændring af lov om social service

Undersøgelser og rapporter

Ankestyrelsen, *Anbringelser uden samtykke – kommunernes praksis og perspektiver på stigningen*, november 2019

Ankestyrelsen, *Guide til anbringelse uden samtykke*, Anbringelsesguiden af Ankestyrelsen, 2008

Justitia, *Socialt udsattes retssikkerhed og effektiv domstolsprøvelse*, 7. september 2018

Social- og Indenrigsministeriet, *Velfærdspolitisk analyse nr. 20 – Anbringelser uden samtykke*, 1. november 2019

Vejledninger

Vejledning nr. 9142 af 26. februar 2019 – vejledning om indsatser og særlig støtte til børn og unge og deres familier

Vejledning nr. 9007 af 7. januar 2014 – vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier

Øvrige

Ankestyrelsen, *Hvad er en principmeddelelse og en principafgørelse?*

- <https://ast.dk/for-borgere-med-en-klagesag/sadan-behandler-vi-din-sag/hvad-er-en-afgorelse/hvornar-er-en-sag-principiel> - besøgt 21. april kl. 13.48

Statsministerens nytårstale 2020

- http://www.stm.dk/_p_14892.html – besøgt d. 13. april kl. 21.16

Social- og indenrigsministeriets retningslinjer for forældrekompetenceundersøgelser af 1. juni 2011

Committee on the Rights of the Children, **General comment No. 14 (2013)** on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration (art. 3, para. 1)